

Casa
Gab. *R*
Est.
Tab. *12*
N.º *8*

R
12
8

12

Universidade de Coimbra

Biblioteca Geral

RESERVADO
N.º *30*

2° est. 9. 11. 6.
ALPHONSI

Rod. de gueuara

Granatensis,

In Academia Conimbricensi rei medicæ
professoris, & Inclytæ Reginae medici
physici, in pluribus ex ijs quibus

Galenus impugnatur ab An-
drea Vesalio Bruxelēsi

in cōstructione & usu

partium corporis

humani, de-

fensio:

*Et nonnullorum quæ in anatome deficere
videbantur supplementum.*

CONIMBRICÆ.

Apud Ioan. Barrerium Typographū Regium.

M. D. LIX.

Coimbra

1771

ALPHONSI

Rod. de Guernata

Granatensis

In Academia Comitatensi rei medicae
professoris, & Lectoris Regiae medicae
physicae, in pluribus et in quibus
Galenus impugnavit ad An-

1771

thod. Velatio Bruckii

in collectione & in

partibus corporis

humani, de

sentio:

Et nonnullasque in materiae de
sentio: apponuntur.

COMITATENSIS

Acad. Joh. Baptistae Typographi Regiae

M. D. C. LXX.

AD DIVAM CATHERINAM
Portugalliae Reginam, Alphon
sus Rodericus à Gueuara,
suus Medicus
phificus.

D T S I D I F F I C I L I A
grauiter obstant, serenissima Re
gina, quominus quae pulchra sunt
ab omnibus consequantur: ea at
tamen humani generis est condi
tio, ut tibi ingenij vires magis, et
neruo stendat ubi rerum maxi
ma terret difficultas. Quid enim
difficilius quam homines late dispersos, passimque bestiarum
more vagantes, ad civilem non solum vitae communitatem
conuocare: sed & ad instituendas artes humane societati
necessarias excitare, contemplari potest? Hae attamen hu
mani generis conditio, quae illuc usque sopita magis tenebatur
(sive rerum ad vitam conducendum necessitate coacta, sive
politica sua natura, sive gloriae stimulis concita) non solum
homines in pagos, vicos, aut in frequentissimas ciuitates co
gregauit, sed & artes inuenit & instituit, et easdem per
petuo alit, tuetur ac conseruat: praecleara quaeque ingenia ad
eas magnificentius augendas, exornandasque continenter ac
cendens: tam diuque inueniendarum ac exornandarum artium

homines desiderio tenebuntur, quā diu illorum vita societas
ac communitas manebit. Vnde factum est ut homines nō
sibi solis nasci existimētur, sed suos ortus partim amici, par
tim parentes, partim patria sibi ven dicent: ij quē qui nemi
ni profint ab alijs repellantur. Hanc legem natura huma
num ingenium edocuit, necessitudo comprobavit, nemo bo
nus exhorruit. Hinc sanctissimi illud proverbum natum,
homo homini Deus. Hinc deniq̄ hominum ingenia, quas
uis difficultatis pertinaci labore superare nituntur, ut pre
clara possint facinora perficere. Quam loquidem autē non
doctana nascantur ingenia hominum, se & egeāt moderami
ne certo, & metho lo ad philosophandum. charitas Christia
na, quae semper vigilat, suorum necessitati annuens, excita
vit animum verē piūm Ioannis tertij Regis quondam no
stri, cōiugis tui, ut hanc uniuersitatem procrearet, aleret,
& ad perfectissimum statum perduceret, ut suorum acu
tissimā ingenia (si quae alia) colerentur, & huius pulcher
rimae rei hereditas posteris relinqueretur. Cuius animus tā
omnibus numeris absolutus fuit, ut non potuerit nō esse cha
rus dijs eque ac hominibus. Tam cumulatus bonis fortunae
corporis & animi, ut magis diuinus quā humanus vide
retur. Non hic suarum aut tuarum laudum aliquid rete
xere decreueram, tum quōd magnum hoc & summē arduū
provinciae munus esse viderem: tum etiam ut vulgarem
proemiorum stylum vitarem. At cum vastum pelagus
suarum virtutum, mihi haec scribenti sese obtulerit, non po
tui mihi ipsi temperare, quin aliquid subscriberem, ut pru
dens

dēs lector, ex ungue à nobis ruditer depicto: possit ipsum
conuētari leonem. Interim tamen suspiciendum est, nul-
lis ad hoc me flosculis & verborum phaleris indigere, nul-
lis amplificationibus rhetoricis uti oportere: sola res loqui-
tur, sola ardua et incōparabilis magnitudinis est. *Que*
uis ingenij quod eloquētiæ flumen, diuinam totius corpo-
ris sui speciem etiam procul regiam maiestatem representā-
tem, equare poterit? aut quis tale me figuram contigisse
depinget, qualē Homerus Achilli suo? Vergilius aeneæ?
historie Scipioni Africano tribuerunt? quam sic augu-
stam fuisse memorie proditum est, ut nil amabilius: sic
amabile ut nil augustius. Ceterum oculorum nitore hos
omnes longè præcellerat: inesse enim suis in oculis, nescio
quid diuini vigoris usque ad eò videbatur, ut contue-
tium se oculos acrius perstringeret, & quasi ad fulgorem
solis submittere cogeret. Sileo illos humeros, illa latera:
prætereo te ipsam illi coniugem fuisse, quæ parētibus nata
immortali memoria dignis, ad eò omnes virtutū nume-
ros implet, ut nulla ueterū heroinarū tecū equari, nedū
conferri meritò queat. Quis enim non uerò uerius esse
affirmabit te Penelope esse castiorē, Claudia religiosiorē,
Cornelia Grachorum nobiliorē, Zenobia generosiorē,
Alcesti uiri amantiorē, Portia Sulpitiæ uel fideliorē,
Turia AEmilia uel moderantiorē, obsequentiorē uel:
denique Niobe fecundiorē? quæ pulchra illum prole parē-
tē fecisti, ni sinistra fata tantamunera mortalibus inuī-
dissent. Non ita magnes calybem attrahit, ut ille mor-

caliū animos. Quis illum. usquā vidit, ut statim ac se-
ipsum, non amaret? immo quis nomen suum audiuit, qui
statim illius desiderio non arderet: ut apud omnes na-
tiones videre erat? Cui magis elogium illud, amor mūdi
et delitiæ, quo Titus imperator dignus fuit, cōpetit, quàm
illi qui publicum fuit mundi gaudium, suaue miserorum
præsidium, cōmunis gentiū letitia, sui sæculi amor? Cui
rectius sanctissimū illud cognomentum patris patriæ, quo
post Ciceronem Augustus, & alij pauci vix fuere di-
gni, conuenit, quàm illi, qui verus erat omnium pater,
qui suos non secus ac se amabat? Ad hæc quis dubitat,
magnis corporis cōmodis maximas animi dotes respōde-
re? Incomparabilis fuit corporis sui species, qua nō secus
ac Iupiter cælum tempestatesq; serenabat: quàm etiam
hostes formidare, improbi vereri, boni amare possent:
sed lōge pulcherrimus erat ille animus suus. Quis nō mi-
rabitur suam in Deum puram religionē, qua sanctissi-
mos quosque nostræ tēpestatis monachos, si non vincebat
certe æquabat. Etenim quū princeps optimus nihil aliud
quàm imago Dei sit, vicesq; eius in terris gerat: deiq; pro-
prium sit, & bonis beneficū, & malis clementē se exhi-
bere. Quid queso magis principē, quàm hæc due virtutes
ornat: quæ etiam possidentibus non possunt nō placere: quæ
nescio quid diuinū sapiunt, quū ceteræ ad humanū magis
accedant. Enimvero quanto quis plus potestatis habet, tã-
to æquius est beneficiā eum clementiāq; exercere. An
aliud magis Alexandrū illū Macedonū regē immorta-
litate donauit, quàm quòd præter rerū gestarū magnitu-
dinē

dinē liberalitate etiā emineret? cuius inter alia illud etiā
fertur: tibi quidē o Perille duo accipere satis est, mihi autē
ea donare nequaquam: dicebat nāq; Perillus duo talenta
sibi sufficere quū quinquaginta Alexander dedisset. Et
Philippus Alexandri pater interrogatus, quare Hippar-
chi Eubaei mortē tam egre ferret? respōdit, quia prius ex-
tinctus est quā dignam amicitia nostra merce dē experi-
retur. Annō passim dictū illud Titi Caesaris celebratur,
qui admonentibus amicis quòd plura promitteret quàm
prestare posset, respondit, non oportere quenquā à princi-
pis congressu tristē discedere? Recordatus etiā inter cœnā
quòd nihil eo die prestitisset, memorabilē illam & merito
laudandam vocem edidit, amici diem perdidit. At mu-
nificentissimus Rex noster, omnes hos equis, ut aiunt,
albis praecurrerat: quid munificentius, quàm se pauperem
reddere ut suos locupletaret: se uestibus exuere. ut alios in-
dueret: quid dicam quantū domesticis, quantum aulicis
largiretur. Quantū vero benignitatis et magnificētie in
illo esset nemo sane mētis ignorat. Miramur Mecenatis
benignitatē, sed hanc mollities contaminavit: miramur
Caij Caesaris clementiā, sed haec simulata erat. miramur
Flauij Vespasiani pietatem, quē iustis etiā supplicijs la-
chrimasse et ingemuisse fertur, sed hāc auaritia obscura-
uit: miris etiam laudibus Augusti lenitas, neque minus
Adriani mansuetudo fertur, quòd altercum alios tum
praecipuē Lucium Cinnam in se coniurantem non solum
venia donauit, sed inter veteres amicos recepit: alter
verò quòd ne maiestatis quidem lesae crimina unquā

admisserit: sed ille imperij exordia, hic fines sanguine cru-
entavit. In nostro benignissimo principe lenitas, mansue-
tudo genuina viguit, nativa floruit, nulla crudelitate,
insolentia, fastu contaminata. Porro quum duo venena
principum aulas frequenter soleant, calumnia & adula-
tio: ille tamen nihil audiebat, nihil probabat, nisi verum,
sanctum, honestum, integrum. certe Alexandro Severo,
vel par, vel in hoc superior. Quid severius, quid san-
ctius radiatissimum palatio suo, ubi frugalitas, modestia,
simplicitas, integritas regnabant et triumphabant? ex-
tirpata & prorsus relegata ambitione, arrogantia, va-
nitate, versutia, adulatione, licentia, violentia, luxu:
quae mala principum aulas frequentare solent? Quid de
sua suprema providentia dicam, qua sic omnibus rebus
prospiciebat, ut nihil in generosissimo pectore suo anti-
quius fuerit, quam pacem suis civibus exhibere: quam mun-
dus optat, Christus reliquit & toties commendavit: quid
enim pace suavius, quid utilius? contra quid seditione
detestabilius, quid perniciosius? Laudet antiquitas suos
Heroes, iactent Persae suos Xerxes & Cyros, Athenien-
ses suos Themistocles, Lacedaemonij Lisandros, Tebani
Epaminondas, Macedones Philippos & Alexandros,
Galli Brenos, Romani, Scipiones & Caesares: nos no-
strum Iohannem tertium potentissimum Portugalliae &
Indiae orientalis regem, pacis diligentissimum amatorem
his omnibus antepone non dubitabimus. Sed re deo un-
de digressus sum, nescio quis me pacis amor à suarum vir-
tutum

tutum contemplatione auocauit, vel quia felicissimum
suum imperium eandem peperit, vel quia omnium votis
magis correspondet. Duo tamen cum generosissimos ani-
mos ad virtutem instimulent & inflament, emulatio
maiorū, & cura suae reipublicae: tamen tantus ipse perse-
erat, ut alios ad virtutē incenderet. Nam & progeni-
toris praeclarissima facta imitari speciosissimū putabat,
sed longē speciosius factis antea. Reip. suae tāta illi erat
cura, ut strenuis simul & literatis uiris, cum doctrina
tum optimis moribus erudiendam commendaret, ut lacte
ipso sanctitatē sugeret, oculis & auribus doctrinam, in-
tegritatem, sapientiam, nihil non suo principe dignum
hauriret. Vtque hoc commodius potuisset exequi, non so-
lum à uarijs Hispaniarum prouintijs & gymnasijs, sed
& ab Italia & Gallia doctissimos quosque uiros, ma-
ximis sumptibus non parcens, conuocauit, & amplissi-
mis stipendijs & honoribus decorauit. Quibus omnibus in-
rebus tu augustissimus illi eras Achates: quod in tuarū
laudum fastigijs mea quidem sententia esset collocandū,
si tecum aliquid de tuis laudibus agere liceret, ac non po-
tius summa modestia tua interdiceretur. Ergo cum me-
dicæ facultati, quæ in hoc Conimbricensi gymnasio maxi-
me floret, anatomica facultas solū deesse uideretur, no-
bis ut eius & medicine cathedram moderaremur curā
iniunxit. Et non solum medicæ facultati, sed & uniuers-
o huic gymnasio, ne dicam omni medicorū totius orbis
choro fauēs, cordis cuiusdam animalis dissectionē trium
horarū

horarum spatio te non minus presente, intueri dignatus
est, augustissima sua presentia nescio quos Boetos, &
Publios Sergios, & Marcum Antonium Augusti in
imperio consortem, quondam Anatomice facultati de-
ditissimos obscuravit. Opusculum igitur hoc controuer-
siarum anatomicarum, mei in hoc biennio laboris testē
quem illi sacrandum parare ceperam, tibi (si modo quic-
quam ab illo differet) offerre decreui: tum quòd tuum er-
ga literarum studia propensissimum animum non solū
cognouimus, sed re ipsa sensimus: tum etiā quia dum ti-
bi offero, illi ipsi me offerre planè percipio: ut sub ticeam
(quòd me opusculū edere morabatur) futurum esse ut
sub tanta principe quasuis possim difficultates supera-
re, & iudiciorum (non enim nos fugit quanta hoc opus
subiturum sit) applausum consequi. Precari igitur ut
huic operi non dedigneris fauere, & tua in me charitas nō
respuit, & mea in te pietas exposcit. Vale.

Ex Conimbricen. Academia Calend. April.

Anno Redemptionis.

M. D. LIX.

ALPHONSI RODERICI
De Guevara Granatensis, in Aca-
demia Conimbrica rei me-
dicæ professoris, ad cã-
didum lectorem.

VANDO QUIDEM, LECTOR
cãdide, enarrandæ anatomicę facultatis prò
uincia mihi magis quàm alijs Hispaniæ pro-
fessoribus incumberet, aliquod mei laboris
specimen ædere decreui: futuræ æditionis
cõmentariorum nostrorum in libros decẽ &
septem Galeni de vsu partium, futurum nũ-
tium. Nam cum biennio in Italia transacto,
quò me anatomicę facultatis perdiscendæ gratia contuleram, re
ipsa, quanta vtilitas ex fabricæ humani corporis scientia profici-
scretur, expertus sum: ac non grauitè dolere meorum Hispano-
rum non potui, quibus aut eadem peregrinatio subeunda erat,
aut facultatis medicinæ subiecti fabricam ignorantibus, non se-
mel periclitandum. Ergo iniquum arbitratus mihi soli profuisse,
& oblatam occasionem, qua meum erga rem publicam animum
testatissimum posteris relinquerem, non arripere: omnibus mo-
dis conandum censui, vt eius facultatis publicæ professioni in no-
stris academijs cathedra constitueretur. Ac proinde in regium se-
natum me conferens, vbi cum inclito principi Maximiliano (ea
temporis occasione rebus Hispanicis præfecto) meum consili-
um insinuassem principis animum non prorsus à negotio alienũ
animaduerti. Rursum multos ac magnos medicinę professores
offendi, quibus maxima rei huius cupido inceserat, & si difficilli-
mum ad optimum finem perducì arbitrarètur: quippè quibus se-
pius à multis res eadem tentata, à nullo ad finem perducta, ante
oculos obuersaretur. Sed adeò & eorum cupiditas, & mei fiducia
vehementer inualuit, vt nec illi cõsilijs, & alijs rebus vnquàm ad-
esse

esse destiterint, nec ipse nulli propositi urgendi modum fecerim. Re igitur ad summū prætorium relata, & totius artis utilitate, necessitateque pro temporis ratione exposita, tradito diplomate (licet maximè fisci procurator intercederet) quo ad Complutensem & Salmanticensem academiam delegor, ut habitis magistrorum comitijs, quicquid re diligenter expensa scitū ac decretū esset, publicis obsignatum literis reportarē. In quibus gymnasijs in eā sententiā itū est ut non solum chirurgis, verum & medicis anatomicen ap primè utilem & necessariā censerent: & per literas eidē & principi & prætorio enuntiarent. Quibus perlectis, & à prætore licentiam cathedra ab Vniuersitate Valisoletana, non sine rei publicæ ipsiusmet Valisoleti auxilio, & toti negotio sine imposito, creata: & post sexaginta dierum solenne interstitium (tamet si doctissimi illic inopinato confluerant competitors) nullis Scholasticorū consultis suffragijs, mihi adscripta est. Cuius primum curriculum post vigesimum mensem & transactum, magno sanè concursu, & linguarum peritissimorum, & philosophiæ recondita eruditione potissimorum, & eminenti suæ facultatis cognitione exercitioque præstantissimorum, qui tam spectatæ virtutis existimatione erant clarissimi, ut præiudicata sui ipsorum authoritate freti, non ignauissimæ plebeculæ ineptias reformidantes, ut tyrones, quæ minus perfectè edidicerant (ut & ipsi alijs publicæ suæ scientiæ doctrinam impartiebantur) doceri, quàm clanculum alienis plurimis cōuestiti: se & sua imperitis sceleratissimè veditare maluerit. Ex quibus mehercule multo maiores quàm ipsi ex me fructus percepi: Nam nec eorum dubitationum subtiles spinę ac acutissima argumenta ab alijs quàm ipsis excogitari, nec alijs responsionibus quàm quæ ipsis reddi dignæ essent declinari poterant. Quorum quauis maior pars in curia magni Philippi Hispana, & in Vniuersitate Valisoletana modo commoretur, tamen aliquorum cōmertium nobis crudelissima fortuna inuidit: nam & illum amplissimū Cespedem, vespertinæ medicinę cathedrę dignissimi professorē (qui venerabili sua canitie opusculo de ossibus oneratus, à principio lectionis vsque ad finē vltimū suæ vitę, lectionē nostram illustravit) abstulit: & doctissimū non minus Ledesma qui post multos interpretandis medicinæ difficultatibus Cōpluti annos insumptos, tunc temporis archiatri vicem in curia Cæsaris gerebat, & sub supremis prauitatis hæreticæ censoribus, artis suæ stipendia merebat. Aderant præstanti eruditione doctores
Rode-

Rodericus & Iohannes de Pennaranda, tum medicinae, tum phy-
losophiae publici & perpetui professores: & splendidissimus do-
ctor Cartagena, magistri equitum Hispaniae medicus & Achates.
Mitissimus Doctor Petrus Lopetius. Eruditissimus doctor Ma-
dera, qui nunc archiatri officio fungitur Doctor Daça. Sacta Cruz
Leon Nanius perez: vt sub ticeam doctissimos Sam Pedro, Sancta
Maria licenciatos: Medina, Ventura, Maiorga, doctor Torres, Sofa,
Aluarado. Insuper & alios qui modo expectationi, qua olim egre-
gia virtutis ac ingenij indole de se reipublicae prebuerunt, hone-
stissime respondent. Inter quos doctor Sahagun, & licenciatus Pe-
trus Enriquez Primariae Medicinae cathedrae substitutus. Salua-
tierra, Ambrosius Enriquez philosophiae professor, Scouar, Segon-
nia. Quid de chirurgorum literatissimo & exercitatissimo colle-
gio dicam? Aderant namque ex illo doctissimi licenciatus Torres:
& bachalaureus Torres, Licenciatos Arias, Sofa, licenciatus Herre-
ra. Accedebant tandem veluti cumulus duo (quorum alterum ne
meum dolorem refricarem: alterum vt huius Epistolae pars magna
eius viri autoritate concluderetur, consulto praeterieram) pru-
dentissimus nempe vereque mei animi dimidium doctor Onna-
te: & insignis doctor Montanha. qui septuaginta annos natus mi-
serè infestissima podagra vexatus, cum multas in medica facultate
tulisset palmas, vt postremo de arrogantia triumpharet, continuo
lecticula ductus lectionibus intererat. Quod profecto adeo His-
paniae primatum animos commouit, vt non sine vehementi ad-
miracione in quoddam singulare elogium eruperint, quo nihil
aliud Hispanis medicis deesse testarentur quandoquidem si de-
esset pari diligentia conquisituros affirmarent. Sed iam vnde di-
gressa est mea se conuertat oratio, quando plus ego quam caeteri
in Hispania professores huic professioni augendae astrictus vide-
rer: primum, quia primus inter Castellanos eius fundamenta ie-
ceram: deinde quia totius huius medicorum illustris familiae oculo-
los ad me conuersos intuebar, iustasque petitiones (quibus quae
magnis erroribus repurgata ac noue in hac facultate excogitata
a me auribus acceperant, eadem diligentius literis commendata,
vt recolerent, in vulgus proferri efflagitabant) sustinere non pote-
ram Postremo vt me oibus gratum ostenderem cuius & mei inde-
fessi laboris nomine, nobis (olim non mediocri laude ac premio
ab inuictissimo Philippo Hispaniarum Rege, antequam in Brita-
niam proficisceretur cohonestato) paulo ante extero atque ignoto
augustissimus noster Lusitaniae Rex Ioannes tertius, & magnis
dotatam

dotatam cathedrâ stipendijs, & alios non contenēdos honores cōtulit. Rationem igitur aliquā in eūdam existimaui: vt quando pro iconum decentiū fictoris inopia, quod de totius humani corporis contextura, ab hinc quadriennio opus compositum diligentius recoquendum domi continueram, in lucem edere non poteram: quo de me conceptæ opinioni satisfacturum, & ab omni beneficiorum nexu me vindicaturū sperabam. Vt ergo grati animi quoquo modo specimen prestarem, diutius cogitanti, nihil tandem cōmodius magisque ex re studiosorum in præsentia excudi posse ex nonnullis iam diu à me cōcinnatis opusculis sum ratus, quàm disceptationes atque controuersæ, in fabrica & vsupartium corporis humani inter Galenum & Andream Vesalium dexterrimè anatomicum, quibus aliquid lucis possimus præstare: quæ non semel veritatis amatores vereque philosophiæ deditos vexant. In cuius opusculi discursu de omnibus ordinatè membris non agimus, sed de illis tantum de quorum situ aut substantiæ modo, ortu aut insertione, circumscriptione aut vsu ambigitur: si modo talia membra in humana fabrica reperiantur. Nam de erroribus in quibus Galenus, aliorum animalium fabrica delusus, incidit, tunc fulissimè agemus, cum in nostris in libros de vsupartium cōmentarijs illa pertractemus. Ergo, lector candidè, opusculum sincero animo excipe, & nostro labore fruiere. Interim quæ in fabrica à nobis suppleantur, non perfunctorie expendens, & vocum expositiones non expectans: Non enim nobis in animo fuit, nisi tantū cum illo sermonem instituere, cui aliàs fabrica humani corporis non sit omnino ignota. Vale ex gymnasio Conimbricensi

Calendis Aprilis, Anno a natiuitate CHRISTI,

M. D. LIX.

INSTITUTIONES

de Grammatica Latina in Academia

Lyoburgensi a Johanne Schenke

Professore Publico

Compositae

Lyoburgi in Typographia

Universitatis

MDCCCLXXII

Prolegomena

De Grammatica Latina

De Grammatica Latina

De Grammatica Latina

De Grammatica Latina

De Grammatica Latina

De Grammatica Latina

De Grammatica Latina

De Grammatica Latina

De Grammatica Latina

De Grammatica Latina

ALPHONSI RODERICI
de Gueuara Granatensis, in Academia
Conimbrica rei medicæ professoris :

*In pluribus ex ijs quibus Galenus impugnatur ab
Andrea Vesalio, in constructione & usu
partium corporis humani, defensionis:*

*& nonnullorū quæ in anátome defi-
cere videbantur, supplementi:*

Liber primus.

C A P. I.

Defenditur leuiusculis quibusdam ossium
erroribus Gal.

ORDINEM ANOTOMICVM
seruaturi, quæ minus rectè Vesa-
lius, aut diminutè prosequutus est,
aut sine causa Galenum incusans,
cum illiusq; dedecore inuidiosè si-
bi gloriam queritans, lib. sui operis. i. de ossibus ani-
maduertit: hîc in libri nostri fronte, etsi nimium
insulsa sint, ponenda duximus. Quandoquidem ex
Galeni sent. i. de administ. sect. cap. 2. fabricam cor-
poris humani ordine addisceti, ossium doctrina præ
omnibus diligentissimè appræhédenda venit. Mox

*Anatomicus
ordo.*

A ad

ad cognitionem musculorum properandum: nā hæ **A**
 duæ corporis partes, reliquis veluti fundamēta sub
 iectæ sunt: deinde venis, & arterijs, & nervis, incū
 bendum: vltimo viscera sunt examinanda. Si enim
 non ab ossibus inceperis, maximā molem parum tu
 to fundamento conijcies.

*Gale. 4 de ad
 minis sect. 8.*

*Digiturū ossa
 dura & densa.*

Primo ergo lib. cap. 1. taxat And. Ves. Galenum **B**
 quòd lib. de vsu par. 1. cap. 15. retulerit, digitorū ossa
 dura & densa esse. Hac ratione, satis profectò vt ar-
 bitror leui: quia digitorum ossa in illorum ossiū or-
 dine sint reponenda, quæ cū in extremitatibus sint
 spongiosa, secundum attamen longitudinē amplo
 foramine pertunduntur, solidissima ossis substantia
 circūdato: vnde solida, & densa colligit, malè Gale-
 num compellasse. Quasi vero repugnet talia ossa **C**
 dura & densa esse, & exili foramine aut rimula, par-
 te interiori secundum longitudinem pertusa. Nus-
 quā enim quis taxatur referens, mihi est fistula ænea
 solidissima: corpus enim fistulæ solidū intelligit, mi-
 nimè cavitatem, hæc nanq; nec spōgiosa nec solida
 est. Sed neq; aliquid aduersus Gale. colliget, dum os-
 sium horum extremas partes, quibus appendicibus
 connectuntur, spongiosas ostendat: constat enim
 ossa omnia appendices habētia, ex Galeni doct. 11.
 de vsu part. cap. 18. qua parte appēdicibus adaugē-

D tur, molliora esse. De ijs ergo ossium extremis, Gal non agit, sed de parte ossis quæ illis intermedia est Sed quid multa, licet Vesalio (& optimè quidem) prædicto lib. cap. 6. os cribri forme ad radicem nasi situatum, solidum substantia, & frequentibus foraminibus peruium: & cap. 11. dentes compactissimos, solidissimos, atque lapideos compellare: & si foramine parte interiori secundùm longitudinem sint excavati: non licebit & hoc Galeno?

E At inquit adhuc Vesalius. 27. cap. sui primi lib. sit sanè sint ossa dura & densa, nõ attamè vt Gale. inquit medullæ penitus expertia erũt, cui respõdemus Gal. dixisse, ossa hæc medullæ expertia esse, nõ quòd illa destituantur, sed facta collatione ad ossa quæ frequèntissima medulla scatent. Et in hunc sensum nõ solũ híc, sed & .11. de Vsupar. cap. 18. vbi inquit, nullum paruum os medullam habere, aut sinũ nullum cõmemorabilem aut magnum: sed cauernulas duntaxat, easque exiles atq; angustas, locutus est. Atqui dices, poterit hic tolerari sensus de parte illa ossiculorum quæ medullam habet, dicente Gale. digitorum ossa penitus medulla destitui? si penitüs destituuntur, nequè paruum nequè magnam quantitatem habebunt: Audi lector: & ex hoc vno crimine disce cautè Vesalium reuoluere: particula

(cum)
impie

4 ALPHON. ROD. DE GVEVARA.
illa **penitus** non Gal. est. Sed imponitur illi à Vesa- A
lio. Ut enim in illum piè animatus erat, ita quod iu-
re non potest, iniuria conatur adipisci: Particulam
interferens quæ doctrinam Gal. alioqui veram fal-
sam redderet. Et etsi leuiter hoc tibi affirmare vi-
deamur, verum attamé esse credas licet, vt dum co-
dices græcos, & omnes ad vnam latinas versiones
legeris, offendes.

Sed videor me videre perstrepétem Vesaliū suo B
3. cap. primi lib. & meum discursum, quo Gale. ex-
cusare tentavi, irridentem. Quia cum Gale. doctri-
nam prædicem cōtra eiusdem placitum lib. de ofs.
in proœmio (à Ves. primum citatur cap.) minori-
bus ofsibus appēdices condonarim. Iniponit enim
Vesal. Gale. quòd appendices magnis tantū ofsibus
ascripserit. A qua sententia tantū abfuit Gale. vt à
nulla re lōgius abfuerit, vt ex eius verbis, quæ sic ha C
bent, est videre. Grādioribus (inquit) magna ex par „
te in extremo aliorū ossium appēdices adnascūtur. „
Vide neruosissimū in colligendo Vesaliū: quia ma-
gna ex parte grandioribus ossibus appēdices adnaf-
ci Galenus docet, illum affirmasse colligit, grandio-
ribus ossibus tantum cōtingere. Non mehercle mi-
nus inconsideratè, quàm qui vbi audiuerit à Ioanne
nostros Lusitanos magna ex parte in locum, c, pro-
ferre

*Minora ossa
& si appēdices
habent Gal. pla-
citis non repu-
gnare.*

Dferre, s, Ioannem affirmasse asserat, tantum Lusitani-
 nis hoc contingere, interq; alterius nationis gentes
 non hoc modo proferentes homines reperiri.

*Lusitani in lo-
cum, c. profes-
runt s.*

Nequè minus reiiciendus venit Vesal. prædictis
 lib. & cap. dum non admodum recipiendam Gale.
 doctrinam suadet .11. de usu part. tum aliàs, tū ma-
 ximè cap. 18. quo, ossium capita appendicum nomine
 compellat. Sed placet ipsius Vesal. verba recensere,
 E Gale. orationem, quia lubentes confitemur, subticé
 „ tes. Porrò (inquit) ossium capita non semel Galeno
 „ appendices vocantur, fortassis quòdeorum nonnulla
 „ appendice consistunt, quemadmodū fœmoris capita,
 „ superius humeri caput, pedij ossiū, & post brachialis
 „ capita, quibus primis digitorū ossibus coarctatur.
 „ Verùm pleraq; ossiū capita neutiquè appendice for-
 „ mantur: Talus enim prorsus appendice caret: quemad-
 „ modū & humerus qua cubito iūgitur: & maxilla
 „ quoq; inferior cap. nō autē appendices exigit. Vnde
 „ nō admodū recipiēda venit Galeni oratio qua κώλωρ
 „ hoc est artuum capita επιφύσεις & κονδύλεις vocari do-
 „ cuit. Hucusquè Vesal. cuius avidissimū carpēdi ani-
 „ mū, quis nō demiretur? tā avidè in Gale. in surgētis
 „ ut sui ipsius oblitus, & falsū dogma proponat: & sibi
 „ ipsi intra sex linearū spaciū cōtradicat. Affirmat enī
 „ pleraq; ossiū cap. appendicibus nō adaugeri: quod q̄

*Ossiū capita
appendicu no-
mie an possint
compellari.*

*Ossium capita
ta appendicibus
adaucta nume-
ratur plurima.*

fit falsum mecum ipse percurrito: fœmoris em (pedij) A
ossium, & post brachialis capita, quibus primis digi-
torum ossiculis dearticulantur, & vlnæ caput, quo
parte inferiori radio & brachiali cōnectitur, nec nō
humeri quo subintrat scapulam, omnia hæc appē-
dicibus decorantur. Sed quid hæc tantū recenseam?
nonne costarum capita quibus vertebris dearticu-
lantur, ex adhuc Vesalij sententia appendicibus or-
nantur? perinde ac omnia digitorū pedis & manus B
ossa, primæ & secūde aciei, capita appēdicibus adau-
cta habere reperiuntur. At dices, ossium digito-
rum capita in medio impressione quadam interdi-
uisa sunt: sunt utique, quid ni? nōne aliorum ossium
cavitates, motus voluntarij gratia subingrediuntur,
& appendicibus adaugentur? Ut interim taceā, Ve-
salium, ut numero capitum ossium, quæ appendici-
bus destituuntur, terreret: caput ossis humeri, non C
minus parte media inter diuisum, in exemplum os-
sium quæ capita sine appendicibus haberent, vsum.
Igitur collige iam mecum si ossium meministi nu-
merum: nonne sexaginta quatuor ossium capita (cō-
sulto relinquo costas) appendicibus ornata offendi-
sti? Modo quæ sint ossium capita eisdem destituta
percurrito. In manibus nullum offendes, sed neque
in pedibus, tibia, aut cubito, talum inter tibiam &
pedem,

D pedem, humerū parte sua inferiori in brachio, mandibulam inferiorē, qua superiori articulatur in facie reperiēs, de vertebris nihil modo: nam si illarum nonnullæ aliarum cavitates procedendo subintrēt, quia non exactè ad caput modum protuberant, ab hac disputatione amouendas decreuimus: & si interim nostrum, non Vesalij numerum adaugerent. Modo autem vocato Vesaliū, & percontator: **E**num pleraq; ossium capita appendicibus destituantur. Et. 2. (quandoquidem exemplo utitur mandibulæ inferioris) quis docuerit illum mandibulam inferiorem medullosam esse, & adnascētis appendicibus expertē, nisi omnium bonorū autor Gal. lib. de ossi. cap. 1. & 11. lib. de usu part. cap. 18. Tertio ut quid in exemplis (non plura enim poterat adducere Vesal.) sibi contradicat, dum plura ossium capita recensens **F** appendicibus aduēta, pauca autem eisdem orbata, pleraque postea (ut Galeni loquendi modum cauillaretur) eisdem destituta pronunciarit. Sed age iā appendices omnes in vnus cuiusq; ossis capite innumerato habens, illis aduēta capita, Galenum artuum nomine compellantem, sine timore recipe. Plurima enim appendicibus ornata capita reperiuntur, non autem eisdem destituta: quæ vna occasio erat, ut Vesal. à Galeno deficeret.

Mandibula inferior appendicibus, ex Gale. sentētia, destituitur.

8. ALPHON. ROD. DE GVEVARA.
CAP. II.

A

¶ An male compellauerit Gale. os palati
cribriforme, aut, vt imponit Ves.
spongiosum.

¶ Cunei forme
os, an cribro pos-
sit conferri.

Vnc ad caput Vesalij sextum transea-
mus, vbi impugnat Galenum quod. 9.
de vsu part. lib. cap. 3. os cunei forme
cribri aut spongiæ modo perforari, &
cerebri pituitam transmittere, docuerit: sub his ver B
bis: At de duobus quidem quæ ad nasam perueniunt, ,,
proximo lib. tractauimus: reliquorum verò duorum, ,,
qui ad palatum descendunt: alter quidem ex fundo ,,
medij cerebri ventriculi profectus, fertur deorsum: ,,
reliquus verò emergit quidem à meatu qui cerebrum ,,
cerebello cōnectat: fertur autem obliquus deorsum, C
versus alterum cerebrum. Cum verò primum in idē ,,
simul conuenerint, locus quidem cōmunis vtrosque ,,
excipit, cauus ac decliuis, cuius labrum supernū ab- ,,
solutus est circulis: inde autem semper magis ac ,,
magis arctatus descendens in subiectum ad enē im- ,,
mititur, amplæ Sphæræ similem, manifestamq; ca- ,,
uitatem habentem. Excipit autem nunc os cribro ,,
cuidam simile, in palatum desinens. Hucusq; Gal. ,,
Sed audi modo Vesalium ipsum. Dein etiam eò

accu-

D accuratius veniunt obseruanda (agit de antris in parte
 » interiori ossis cuneiformis quorum ipse, & iure pro-
 » fecto, gloriatur) quòd Gale. perperam hoc os cribri
 » aut spongiæ modo perforatum, & cerebri pituitam
 » transmitters, scriptum reliquit. Nequaquam enim
 » eiusmodi foraminulis peruiũ est, at cõtinuũ & solidũ
 » vndiq; in superficie cõspicitur. Et si quando eiusmodi
 » antris nõ donatur nihil prorsus à substantia & cõ
E formatione tali, aut calcis, aut alterius cuiuspiam os-
 » sis differt: quòd exterius continua incrustatum ob-
 » uolutumq; est squama, & intus tãtum paruis cauer-
 » nulis, tenuissimi pumicis modo, oppletur. Huic si-
 » milem sententiam repetit Vesalius non semel, ma-
 » ximè. 12. cap. eiusdem primi lib. Ex quibus aper-
 » tẽ constat Vesalium Galeni mentem non assequu-
F tum: namq; affirmat, vt vides, Galenum hoc os
 » cribro aut spongiæ ideo assimilasse, quia superfi-
 » cietenus arbitraretur varijs foraminibus pertundi:
 » quod tantum abest à Galeni assertione vt planè
 » ausim affirmare, nusquam in hominis mentem in-
 » cidisse. Vtquè hoc magis innotescat: principium
 » proponendum venit Andreae, quod negabit nul-
 » lus. Nihil magis cribrum referre, quàm laminam
 » aliquam varijs foraminibus, totam suam substan-
 » tiam penetrantibus, pertusam. At sic se habet cu-
 » nei-

¶ De cribri for-
 mis ossis Vesaly
 sententia.

¶ Cunei forme
 os cribro pertul-
 le ad similit.

ne-

X nei forme os, quid obstat igitur quo minus cribro **A**
 possit assimilari? Sed ne aliquis arbitretur, nos vt
 Galenum excusemus, assumptum confingere: &
 ne Andreas possit impietatis suæ aliquam excu-
 sationem habere, vna cum illo ossis cuneiformis
 foramina recensere duximus: quæ in angustissi-
 mo profectò spatio decem sunt: vt præteream ri-
 mulas habere vtrinque, parti anteriori emergentis
 soporalis arteriæ ad amplam caluariæ cavitatem **B**
 respondentes. Primum ergo foramen in dextra par-
 te (idem de sinistra perpetuo intelligito) neruo vi-
 sorio paratur. Subiacet huic aliud secundi neruo-
 rum paris alterum neruum, & nonnulla alia cor-
 pora vt suscipiat exculptum. Tertio ordine adest
 exquisitè rotundum, minori quinti paris radici
 viam parans. Mox adest quartum, tertio & quar-
 to neruis pariter exeuntibus pertusum. Ultimo **C**
 subsequitur angustum & exquisitè rotundum mi-
 norem venæ iugularis interioris portionem calua-
 riam subingredientem accipiens. Omnia hæc fo-
 ramina in latere dextro cuneiformis sunt ossis:
 quàm maximè licuit parti illi ossis cui insidet glans
 pituitam excipiens, seriatim iuxta posita. Quibus
 vt monuimus totidem in dextra parte (sileo vtrin-
 que exculptas longiores rimulas) correspondent.

Ergo

10 Biscuneiformis foramina recensentur.

D Ergo modo vel contempleris licet, vel caluariam in manu suscipias inuestigaturus quàm iure possit os cuneiforme cribro comparari: & non solum cribro sed & spongiæ, non profecto in mollitie (de superficie ossis loquor) sed in varia & inæquali foraminum pertusione, stat enim aliquid impense esse & dici solidum simul & spongiosum. Solidum partibus illis quæ non foraminulentæ sen-

E sibiliter sunt: spongiosum autem inæqualibus vijs.

Sed quid moror Vesalium, Vesalio opponere, & octauum capitis os, in radice nasi, ad memoriam non reuoco: Quod & solidum substantia, & frequentibus foraminibus peruium, describitur ab eo lib. 1. cap. 6. & spongiæ aut cribro simile esse dicitur. 7. de fabrica cap. 11. Sed obijciat forte ossis cuneiformis foramina, ipso ductu recta esse, & vtrin-

F que peruia, minimè autem anfractuosa & spongiarum foraminibus similia: vnde colliget si cribro, saltim non spongiæ posse adsimulari. Cui vt supra innuimus respōdendum venit, Hoc os quod perforatū frequenter sit cribro, quòd foramina inæqualia habeat spongiæ adsimilasse: si modo in totius. 9. libri discursu oscuneum referens, spongiæ adsimiletur à Gal. Hucusq; eñ Vesalij figmentū cōsulto dissimulauimus, vt cū nihil aduersus Gale. si adhuc dixisset,

Cuneiforme os ex Vesalij exemplo cribro potest conferri.

Cuneiforme os cribro non spongiæ adsimilatur à Gal.

colle-

collegisse planè constaret: postea ne hoc quidem **A**
 protulisse, maiori cū voluptate acciperes. Et vt hoc
 X luce clarius constet, accipito duabus vijs cerebrum
 expurgari, altera ad palatum, altera ad radicem na-
 si pertinente. Illa dum rectè valet & nutrimentum
 bellè superat, hac inundantibus pituitosis excre-
 mentis vtitur. Rursum hæ duæ ossuosæ & fora-
 minulentæ sunt, vndè cribrosæ ab antiquis dice-
 bantur. Galenus attamen vt erat diligentissimus, **B**
 & vel minutissima quæq; speculabatur: non cri-
 bro adsimilandam ducit viam hanc quæ ad nasum
 pertinet, sed potiùs spongiæ, quia varia habeat fo-
 ramina quomodo & spongiæ, nec ea habeat recta
 vt in cribro reperiuntur. Sed audi eundem. 8. de
 vsu part. cap. 7. Quin & quæ sunt ante menin-
 gas ossa hæc admodum foraminulenta & cauer-
 nosa: quæ ab Anatomicis à cribri similitudine vo- **C**
 cantur $\varphi\mu\epsilon\iota\delta\eta$ vt essent aduersus hanc noxam au-
 xilio, fuerunt comparata. Satiùs autem fuisset ip-
 sa, non magis $\varphi\mu\epsilon\iota\delta\eta$ appellasse, quam spon-
 giæ similitudine $\sigma\pi\omicron\gamma\gamma\omicron\epsilon\iota\delta\eta$ quemadmodum Hip-
 pocr. ea comparauit, varia sane habent foramina,
 quomodo & spongia, neque ea habent recta vt cri-
 bra. Vides differentiam poni à Galeno inter spon-
 giosum, & cribrosum: vt attamen spongiosum

¶ Spongiosum à
 a cribroso dif-
 fert.

octauum

Doctauū capitis os compellet videre possis hīc de eoq;
 loquatur, cōiunge huic. 7. capiti finem sexti eiusdē
 lib. & tertium caput. 9. lib. vbi hunc locum citat. Pa-
 lati autem os latum, cribriforme compellat, spon-
 giosum minime: finxit attamen Ves. vt cauillandi
 magis daretur occasio. Sed restat adhuc locus quidā
 in. i. c. noni lib. de vsu: in quo & si tale os non dicitur
 spongiosum à descriptione, attamē potest expiscari
E spōgię similitudo. Sic enim Gal. habet. Quid igitur
 „ natura nō vt palati os, ita & capitis, tenuibus forami-
 „ nibus quasi cauernulis quibusdā pertudit? Aut cur
 „ cauernis ipsis nō fuit contēta? Hęc autoritas nihil
 vrget, quādoquidem de cauernis interioribus sub-
 stantię ossis, inter superficiarias laminas contentis,
 debet intelligi. Sed age iam p̄ijce aquā in caluariā,
 in impressione illa ossis cunei formis, qua cōtinetur
F glans pituitam excipiens: statim videbis per omnia
 dicta foramina, & rimulas, deorsum defluere, tan-
 quā si per cribrum excolaretur. Sed dicit Vesal.
 se non de cuneiformis ossis lateribus impugnare
 Galenum, sed de parte illa cui infidet glans, quæ mi-
 nimè in superficie foramina cōmonstrat. Nos cōtra
 illi, Galenum non de parte media ossis, sed de late-
 ralibus loquutum subiungemus. Vnde intelligēdus
 venit locus ille Galen. 9. lib. de vsu, vbi inquit. Excipit

pit autem nunc os cribro cuidam simile in palatum
 desinens. Excipit media scilicet parte tāquam inde-
 pressio aliquo dorso lateribus perforatis remitten- A
 dum. Maneat igitur hoc in causa positū, cuneifor-
 me os optimè posse cribro adsimilari, & nusquam
 Gale. in totius. 9. lib. de usu part. discursu spongiæ
 tale comparasse os.

¶ Processus ossis
 in capite quo
 canes abundāt
 à Gale. nō des-
 cribi.

Insuper Vesa. in fine capitis huius, imponit falso B
 Gale. quòd videatur enumerasse aliquod os in cere-
 bro, præter octo quæ passim numerantur, nempe
 processum illum qui reperitur in capitibus canum
 quo homines destituuntur: Quod certè tam est fa-
 bulosum, vt ne minimā quidem exposcat defensio-
 nem: iuuat attamè verba Galeni recēdere, vt videa-
 mus si potuerit Vesa. aliquid ex illis excerpere: quæ
 talia sunt. Quòd si quod ossiculum alibi, vtpote in C
 corde, in naso, in gutture, itemque in aliquo ex di-
 gitis, vtque à sesami similitudine sesamoede vo-
 cant, aliudq; eius generis deprehenditur, non est ne-
 cessarium hoc opere pertractare. Hic finis orationis
 & lib. de ossibus est: vbi certè quæ annumerātut os-
 sa nihil ad cerebrum: nisi ex illis verbis vbi habet, ali-
 udq; eius generis deprehenditur: colligat Andreas
 de ossē caluariæ canis loquutū, quod aliquam veri-
 similitudinem haberet, si in capite esset subscriptū:
 nam

Dnam omnia quæ à Gale. hîc adnotantur ossa, vnà cū
 membris quibus adhærent proponuntur. Quâquam
 (vt ingenuè fatear) ne tunc quidem in Vesalij sen-
 tentiam descenderem, namq; osscum illud interse-
 ptum quod in canibus à parte interiori ossis occipi-
 cij antrorsum, ad modum laminæ tenuioris proce-
 dit, & cerebrum à cerebello diuidit: non os seiunctū
 est, nec peculiarem habens circumscriptionem: vndè
Enec ibi diceretur à Gal. relinqui. Vt enim os iugale,
 & pubis, quæ ex aliorū ossiū processibus coaliscūt,
 vbi de ossibus ex quibus procedunt agebat descri-
 psit: eodem modo & processum hunc ossa capitis re-
 censens descripsisset, vel saltim aliquam eius egisset
 mentionē. Sed interroget nos Vesalius quæ sint of-
 sicula illa quæ relinquuntur à Gal. vt respondeamus
Faut nulla esse, aut illa voluisse inuere quæ organo au-
 ditus p̄ficiunt. At dicet, horū nunquā mentionē fecit
 Gal. fateor, sed neq; illius p̄cessus quæ Ves. adducit.

CAP. III.

¶ De nonnullis Vesalij in fabrica
 auditus, erroribus.

IN CAPVT Vesalij octauum huius
 primi libri: aut in duodecimum, par-
 te illa qua de fabrica organi auditus
 agit, nihil est quo Galenum debeamus

excusare: vt enim nihil memoria dignum de in- **A**
 strumento auditus medicinæ candidatis commen-
 tarijs, qui modo extant, scriptum reliquit, ita & nō
 oppugnatur à Vesalio. Cuius vt aliàs nō possumus
 auiditissimum carpēdi animū nō perhorrescere, ita &
 hic summam diligentiam non solum admiramur,
 sed maximè suspicimus, veneramurq;. Sed interim,
 non tantum potuit negotium promouere vt plura
 non reliquerit, falsa interserens aliquādo. Ergo quæ **B**
 minùs vera sūt ab eo tradita, pponamus: postea quæ
 noster labor peperit. 2. ab hoc capite docturi. Placet
 attamen quādo dexterrimū Anatomicū impugna-
 turi sumus, quæ ipse de fabrica auditus docuerit, fi-
 deliter recensere. Duodecimo enim cap. sic habet.
 Meatus iste & si intus admodum amplus cauiusque
 fit, adeò tamen tortuosus & anfractuofus ac impen-
 sè varius inuenitur, vt non nisi rarissimè impulsam **C**
 transmittat setam. Licet quominus seta transmitta-
 tur, non ipsius meatus gyri anfractusue in causa tan-
 tum sint, verumetiam quod is ad aurem, & dein
 qua cerebrum respicit, arctior euaserit, quàm in me-
 dio, vbi admodum amplus latiusque visitur. Verum
 interim haud quaquam audiendus est Arist. cum ab
 aure ad cerebrum nullum asserit pendere meatum.
 Et reliqua quæ nostro vsui nunc non sunt accōmo-
 da,

*Auditus organi
 ni fabrica.*

*Auditus organi
 foramen.*

,, da. Rursum cap. 6. sic habet. In foramen itaque ca-
 ,, pitis amplitudinem qua cerebrum continetur spe-
 ,, ctans, quinti paris cerebri nervorum alter nervus sub-
 ,, intrat, ac præter ramos per angustiora illa tenuiaq;
 ,, foramina ab ipso digestos, insigniore sui portione ca-
 ,, vuitatem temporis ossi incisam membranae modo ob-
 ,, linit: non quidem vniuersam, at quibusdam tantum
 ,, sedibus, quasi ea nervi portio in plures diuideretur
 ,, membranas aliquot eius cavitatis regionibus obdu-
 ,, ctas. Verum inter reliquas cavitatis sedes, quæ va-
 ,, riæ sunt, & alicubi planè, alicubi rarioris spõgiæ pu-
 ,, micisq; modo foratæ, vna est orbicularis & plana,
 ,, & osseo circulo parumper extuberante septa. Ad hu-
 ,, ius circuli quinti paris nervo obducti exteriorè atq;
 ,, auri proximam sedem, ossiculum obseruatur, quod
 ,, duobus tenuibus acutisq; processibus tanquã cru-
 ,, ribus huic osseo circulo adstabilitur, superius, vbi
 ,, crura ipsius coeunt, spissius crassiusq; incudis instar
 ,, effectum. Et Paulo infra. Quippe vti dicebam, ad
 ,, circuli in tēporis ossis cavitare, effracto iã osse conf-
 ,, picui, externum latus, hoc ossiculum reponitur, &
 ,, bina quibus firmatur crura exigit, quorum, exterius
 ,, ac auri vicinius, est breuius, & crassius latiusq; ac in-
 ,, acutum desinit apicem. Alterũ crus quòd interius
 ,, consistit, & membranæ orbicularem illam cavitatis

*Ossiculi refero
 eis in eadem hi-
 storia.*

B sedem

sedem succingēti magis, quàm exterius crus, innas- **A**
 citur, longius nonnihil, & tenuius visitur, ipsius- **»**
 que extremum quasi in vnculum cessat, quo mem- **»**
 branæ cavitati temporis ossis obnatæ implicatur, **»**
 firmiusq; innectitur. Ossiculi huius pars extra mem- **»**
 branam prominens, superius partim plana, partim **»**
 rotunda cernitur, quemadmodum minores incu- **»**
 des efingi solent. Mox subdit. Alterum ossiculum **»**
 auditus organi fabricam ingrediens, à iam comme- **B**
 morato plurimum variat, & alteri membranæ in- **»**
 nascitur. Foramen enim concavitatis ceu antri, in **»**
 temporis osse incisi, quod aurem spectat, ea parte **»**
 qua cavitatis amplitudini vicinum est, membranul **»**
 la tenuissima & prorsus pelucida in eum modum **»**
 obtegitur, quo vas suo inferiori fundo, obtegi ob- **»**
 turariuè dicimus. Huic membranullæ transuer- **»**
 sim aliud ossiculum innascitur, itaque illi intus trans **C**
 uersim insternitur, quemadmodum in tympanis **»**
 fidei vnā atque alteram crassiorem membra- **»**
 næ obtendi conspiciamus. Vt verò ossiculum vali- **»**
 dius firmaretur, ob longum tenuemque exigit pro- **»**
 cessum, quo membranæ secundum ipsius longitu- **»**
 dinem innascitur. Adhęc vbi ossiculum hoc ossi fœ- **»**
 moris egregie adsimilari docuit, subdit. Dein vt fœ- **»**
 moris ossis ceruix oblique versus corporis interi- **»**

*¶ Ossiculi refe-
 rentis maleolū
 historia.*

D ora ad coxendicis ossis sinum vergit, atque in ca-
 » put adamussum rotundum cessat: ita etiam presens
 » ossiculum, à membrana introrsum abscedit, in
 » rotundum caput desinens, quod leue minimeque
 » asperum est, & superiori parti alterius ossiculi,
 » quod molari denti, aut incudi adsimilauimus, ita
 » tenuissimarum membranarum interuentu com-
 » mittitur, ac si malleus incudi laxè alligaretur. Non
 » secus quàm si ossiculum postremò enarratum mal-
E leoli præstaret munus, alterum verò in cudis vi-
 cem gereret. Hucusque Vesal. cuius non vnam
 aut alteram periodum sed & paginam transtuli-
 mus, tum vt aliquid lucis huic nostræ disceptati-
 oni fabrica tam eleganter descripta adferret, tum
 etiam vt eundem Vesalium huc translatum in ma-
 nu habens compendiose ea quibus impugnatur pos-
F sis perlustrare. Primum ergo dum os malleolum
 referens ossi referenti incudem laxè connecti do-
 cet, fallitur omnino: tam validè enim connectun-
 tur, tamque pertinaciter adharèt, vt innoto ma-
 nente incudene tantillum quidem malleolum pos-
 sis commouere. Quod experieris facile & euiden-
 tissimè, si membranam, quæ illis antestat, molli-
 ter auulseris & penicilli cuspidè, vtrum malueris mo-
 uere tentaris. Mouebuntur ambo pariter cedëtibus

¶ Ossiculorum
 instrumenti au-
 ditus munus.

Primus Vesal.
 lapsus in instrum-
 ento auditus.

ligamentis pedunculorū, at quàm mutuo cocunt, A
tam immobilia persistunt, vt potius continua (si tã-
tum motum attenderis) quàm contigua videantur.

¶ *Secundus eius-
dem lapsus.*

*Impugnatur
vsus ossiculos
rum.*

Vnde non recipiendus venit vsus quem ijs ossiculis
tribuere tentat, ut præteream ne recipiendum quidẽ
esse si laxè articularètur, ita vt malleolus potuisset in-
cudè percutere, & si namq; distincti & minime con-
fusi sonus illic resonarent, vt, vt, re, mi, fa, sol, aut alij
huiusmodi, vbi attamè confusæ voces repète edunt B
nusquã pariter ab ossiũ collisione potuissent referri.

Tertius.

*Foramen audi-
tus adusq; max-
ximã caluariæ
cauitatẽ nõ per-
uenire.*

Tertiò non minus labitur dum foramen auditus
proponit adusque maximam caluariæ cauitatẽ per-
uenire, ita vt crassior neruus adusque amplã cauita-
tem ossis lapidosi per tale foramen à cerebro exeat.
Namque si rectè expendas, & dum caluariã in ma-
nu habeas (frustra. n. sine ea hoc perlegeris) non dor-
mias, videbis apertissimè tale foramen antequam ad
magnam in medio ossis lapidosi exculptam cauitatẽ C
(si à parte interiori ceu à loco illo quo foramen hoc
cerebro vicinius est intuearis) perueniat: intersepto
quodã ab ea ampla cauitate subiecta diuidi. Est hoc
in omnibus caluarijs humanis facilè videre. At ne
fortè arbitraris sinuosis ductib⁹ et gyris, foraminis,
nos, vel te deludi: parte interiori incidendũ tibi erit
transuersum os, paulo interius quã interseptũ conf-
picitur.

Dispicitur. Vt facile percipias non à reflexu ossis, sed ab intersepiète lamina ossèa, sese, illud ante obtulisse, & ope huius intersepti foramè hoc cui neruus auditoriº sese in sinuat à subiecta amplissima cauitate qua ossicula cõtinetur, diuidi. Ex dictis colliges, luce clarius. 4. illũ aberrasse dum integrũ neruum (omitto duos neruulos quorum alterum cæco foramini, alterũ non minus tortuoso impartitur) ad vsq; amplissimã cauitatẽ vti suprã, innuimus, deducit: illic in varias propagines, hinc inde diuidendũ. Quod nõ solũ præallegata oratione, sed lib. 4. cap. 8. asseuerat. Sed dicet modo aliquis Vesalij patronus, per amplam cauitatem, nihil aliud quàm sinum intra interseptum ossèum cerebrum respicientem: designasse. Quasi verò hoc sinu ossicula & reliqua quæ à Vesal. in ampla cauitate describuntur, contineantur. Ac non potius vtĩ demõstratione vides sinus hic, à loco in quo prædicta contineri traduntur intersepto separetur. Ceterũ quã industria neruũ deduxerit natura, quia non est ossèæ disputationis, in aliud tempus differendum reseruamus.

Quartus.

*Neruum quĩ
si paris ad am-
plã auditus ca-
uitatẽ non per-
uenire.*

CAP. IIII.

Quo fabrica ossèa ad auditum pertinēs
ad finem producitur.

*Breuis reliqua-
rum partiū au-
dit⁹ enarratio.*

In amplo illo antro quo os lapidosum **A**
 excavatur præter prædicta ossicula quo-
 rum alterum incudi, alterum malleo-
 lo adsimilatur, & præter hiatus & in-
 ordinatas quasdam voragines, duo sese offerunt quæ
 in maximam admirationem deducunt. Primum est
 foramen quoddam rotundum ad quod canales fre-
 quentes per substantiam ossis pertusi, tanquam ad
 compitum, aut ad triuiū cessant. Secundum sinuo **B**
 sa & admodum retorta cavitatis: scalam (gradibus in-
 terim destitutam intellige) angustissimā quam vul-
 go cocleam compellare solemus, referēs. Quæ duo,
 si tā facile verbis explicare daretur, ac ijs diebus non
 sine magna audientium iucunditate, ad manum ha-
 bentes caluariam varijs modis effractam, demon-
 strabamus: non male te dū hoc legis, etsi decies per-
 lustraueris, tempus locasse crederemus. Sed cū tan-
 ta sit rei ipsius difficultas, nobis que tam contige- **C**
 rit in dicendo angusta supellex, non est lector iucun-
 dissimè quòd mireris si non ita facilè, vt demonstra-
 tione ostendantur à me describantur. Ergo ne labo-
 ri succumbere videar, calamus qui desperatione rei
 explicandæ repositus erat, denuo resumendus est: ut
 ordine quo proposuimus, explicemus. In amplo an-
 tro in osse lapidoso excavato, parte superiori ad quā
 diximus

Diximus interseptum pertinere, aut vt dilucidius dicamus subtus interseptū ipsum ad latus cocleæ quā iam iam enarraturi sumus, foramen sese offert, non exquisitè rotundum, sed referens circulū altera parte compræssum, intra quod testudinata cavitā exculpitur ad modum cucurbitulæ vitreæ ex illis quas nos passim ægris admoueri mandamus. Terminantur ad hāc, vel ab ea incipiunt quatuor aut quinque

E subindè etiam sex canales ossei ad riuulorum modū deriuati, sensim angustiores redditi, quo magis à cōmuni cavitāte recedunt. Porro, hi non ad totum ambitum cavitatis terminantur, sed ad latus eius quod internam & magis anteriorem caluariæ partem respicit. Situantur præterea (quantum ad superiora & inferiora attinet) inter subiectum amplissimum &

F obliquum foramen quo magna arteria caluariā ingreditur, & inter supra positum principium foraminis quo neruus auditorius exit. Erit huic rei in cancro fluuiatili altera parte brachijs distituto, appositissimum exemplum, maximè si per angustum foramen à cōcha corporis cancri & brachijs substātiā cohibitā extraxeris. Respondet enim hęc communis meatuum cavitā testaceæ cancri conchæ & meatus in osse exculpti eiusdem brachijs. Parte nanque interiori cavitates hęc, neque medulla

*Foraminis quæ
proposuimus esse
narrandi situs.*

Foraminis figura.

Ad foramen concurrentes canales.

Canalium situs.

Foraminis & canalium suorum ad cancrum collatio.

Canalium interior superficies

scatent, neque asperitatibus aliquibus scabrae repe- **A**
riuntur, sed lamina ossea solida & leui succinguntur.
Denique; parte sua superiori, qua lateri foraminis quo
neruus auditorius exit, subest haec cavitatis, modo sim-
plici, modo duplici foramine, ad auditorij nerui ca-
uitate pertinet, & angustissimo (angustissimo in-
quam adeo, ut subinde sensum fugiat) pertunditur.
Atque haec primi est quod enarrandum suscepimus, **B**
magis profecto certa & laboriosa, quam elegans des-
criptio. Nunc ad secundi enarrationem sermo con-
uertendus est. Subtus praenarratae cavitatis osculum
aut circulum, tuberculum osseum adest, effigiem co-
cleae marinae referens: cocleae inquam, ex illis maximè,
quibus ludentes uti solemus, ut numeri in numerato
sint. Vt enim coclea cavitatis oblonga, sinuosa, & va-
rijs gyris in seipsam perpetuo retortis aberrante, & **C**
sensim quo magis à principio recedit ad finem usque;
(finem in coclea terminum ubi cessat cavitatis, & exitu
destituitur doctriinae gracia compello) angustiori reddi-
ta ex cauatur, ita et ossea haec protuberantia: parte inte-
riori concava & sinuosa reperitur. Rursum, ut cocleae
cavitatis altera parte exitum habet, ita & huius pro-
tuberantiae. Foramine enim ad amplum lapidosi of-
fis antrum pertinet paulominus rotundo, in hocque; à co-
clea differt: cuius foramen oblongum est, latiore rimula
reprae

Cocleae situs.

Cocleae figura.

D repræsentās. Demū vt cocleæ (vti diximus cavitās) altera parte exitu destituitur, ita & huius processus: sursum enim à principio foraminis emergens in se ipsam admodum caudæ colubri concauæ, & attenuatur, & retorquetur, cuius termin⁹ & finis ad perpendiculum subest foramini neruo auditorio parato, in medio intersepti ossi quo diximus hoc foramen, ab antro subiecto interstingui, vbi adeo est os

E attenuatum vt tenuissimā membranā adæquet: præterquam enim q̄ parte inferiori excavatur, superiori partē qua superest neruus deorsum scrobiculus exculpitur, cui nerui eminentia verrucam referens sese insinuat, nimirum ergo si tantūm attenuetur. Ergo, sitū, figurā, modū & incessum cavitatis, & terminos audisti: nūc quæ reliqua sunt subiungā.

Foramē quo ad antrum ossis lapidosi, cocleā hanc pertinere diximus, & quòd paulò suprā coalitum ossiculorū, incudem & malleolū referentium, exculpitur, membranæ tunica exactissimè tenui & pelucida, trāsuersim clauditur manet igitur cavitās interna cocleæ, vtrinq; reclusa: nullum aliud corpus, quā aereū continēs, quòd profecto maiorē in admirationē te inducet, si corporis ipsius processus cocleam referētis solidissimā & adamantinā consistētīā cōtempleris. Atq; hæc de prædictarū partiū in humano capite fabrica.

*Cocleæ cavitās
aerē continet.*

*Cocleæ corpus
solidissimum.*

De

de usu autem non est lector quòd à nobis modò ali- A
quid expectes, fatemur enī ingenuè nos planè igno-
rare in nostrò de constructione & usu totius fabricę
humane opere, quod iam iam edituri sumus forte, ali-
quid sub scribemus vnà cum constructione arietini
auditus, quæ non plurimum ab humana variat: in ca-
pite ergo arietis hæc poteris propter ossium mollitiē
p̄scrutari, hēdi, aut agni, nā et si nonnulla ex abūdāti
prædicta capita nāciscātur, omnia tamē quæ in hu- B
mano sunt auditu, appositissimè commōstrant.

CAPIT. VI.

In quo usus obliquitatis costarum, &
ossis cordis: proponitur.

N caput etiam. 19. & . 20. nonnulla
animaduertenda sunt: primum mi-
ror maximè Vesal. (& interim non
minus Gal.) usum in celsius costarū C
sic perfunctoriè præterijisse: maximè
cum tantūm ad suā de naturali respiratione opinio-
nē conferat. Admirandus enim sūmus rerum opifex
venit: si cōtemplemur costas à lateribus dorsi vbi se
mel emergunt, transfuersimq; ad os pectoris aut ad
partem superiorem abdominis, protrahuntur: non
recta (quantum ad superiora, & inferiora attinet) sed
obliqua deorsum reclinatas, primum ab origine de
mitti:

*Costarum in-
cessus.*

Dmitti: postea autē extremitatibus sursum inclinātes,
 cessare. Ita vt exquisitè dixeris vtroq; extremo co-
 stas elatiore sitū obtinere, quā medio suo ductu.
 Porro & si hoc magis in medijs costis quæ maximæ
 sunt, quā in extremis, superioribus, & inferioribus
 accidat: non nihil attamen extreme, deorsum recli-
 nat: factum hoc esse videtur à natura, altissima confi-
 deratione. Nempe vt dū costæ sursum retrahuntur,
 maior cavitās thoracis fiat, p̄cipies manifesto id cō-
 E tingere si (vt modo nos ipsi experimur) ad manū ha-
 bueris thoracē humanū ex carne: quòd si illius copia
 non sit, confestim tuo poteris experiri brachio. Ad
 moueto ergo vngues cuiusuis manus, ad ossis pe-
 ctoris partē superiorē: & finito brachiū, articulatio-
 ne ad cubitū deorsum inclinare, tanquā duobus axi-
 bus, in osse pectoris, & in articulatione ad scapulā in-
 nitēs: mox retrahē nō nihil sursum cubiti ad hume-
 F rū articulū: nōne apertissime vides, maiorē cavitatē
 intra portionē circuli à brachio factā, (& si nihil cur-
 uatura variarit) relinquī? Perīde ergo sagacissima na-
 tura, costas situauit, vt vel altero extremorū sursum
 aliquātulū actæ, ossæ & cartilagineæ cū sint, vndi-
 quaq; sursum eleuētur, & maiorem cavitatem inti-
 mam efficiant, vt in naturali respiratione cōtingit:
 nō nihil tractis costis nothis sursum à septo trāsuerfo:

*Costarū obliqui
 tatis vsus.*

vt

vt fusius vbi ordo doctrinæ exposcere videatur sub- **A**
iūgemus, vel autem non extremo tantum, sed toto
ductu superiori à musculis intercostalibus reuulsæ
trahuntur costæ, vt omnibus contingit costis in vio-
lenta respiratione. Sed age iam de costarū obliquo si-
tu, & eius vsu, quæ à nemine hucusque animaduer-
sum offendi, sermone relicto, de osse cordis nōnulla
animaduertamus. In cordis basi, inter arteriæ aorti
& venæ arteriosæ, aut potius in horum vasorū co- **B**
alitu ad originem, ita cordis substantia indurescit
vt modo cartilaginem, subinde cartilaginem osseā,
nonnunquam os cartilaginofum representet, pro vt
humidius, vel ficcius sit animal, aut pro maiori vel
minori corporis mole, vt optimus docet Galen. 7.
de administ. sect. cap. 10. & 6. de vsu. cap. 19. quæ om-
nia egregie desumpsit Vesalius libro. 1. cap. 20. illud
vnum quod maxima est obseruatione dignum inte **C**
rim relinquens. Népe animalia esse, quibus tā mol-
le sit hoc os, vt neque ossi, neque cartilagini, neq; ex
vtroque mixto corpori, debeat conferri, sed potius
neruo cartilagineo. Est reperire huiusmodi os (lice-
at obsecro os doctrinæ gratia compellare) in sue, &
ariete, maximè autem in oue. Respōdet huius ossis
in prædictis animalibus substātia, (si recte expēdo)
substantiæ cartilaginei ligamenti, quo vertebrarū
corpora

Ossis cordis sit-
tus.

Ossis cordis dif-
ferentia.

Os cordis nōnū-
quā refert ner-
uum cartilagin-
neum.

Quibus anima-
libus neruea in
corde repiatur
cartilago.

D corpora adinuicem parte interiori cōnectūtur. Adde Aristotelem à Ves. sub aliorum anatomicorū nomine derideri, non citato autore. Quod asseruerit. 3. part. anima. cap. 4. in grandioribus animalibus cor à suo osse firmari. Nō enim magis (inquit Andræas cor à suo osse poterit firmari, quā corpus quòduis, ferreo palo in aère posito firmaretur, palus enim & corpus ab eo appensum, pariter delaberentur, conuincit hæc Aristotelem ipsum maximè ratio, nanq; **E** vasis appensum, & membranis intersepiētibus thoracē distinctetur cor, non autem ossea aliqua substantia. Displicuit hæc Arist. assertio antea Gal. ipso loco præallegato qui vsum huic ossiculo accōmodat: ut ligamenta cordi & membranis orientur: Vesal. vsum huius ossis subticuit. Tu attamē talē, si arriserit, accipito, nempe vt duriusculæ ossis substātiæ innitentes molliores partes cordis, moueātur. **D**istinctur enim maximè appensio cordis, ab eius firmitate ad motum. Illa vasis & membranis mediantibus fit: hæc, duriori huic substantiæ, innitentibus fibris mollioribus cordis, quæ illi continuantur, exercetur.

CAP. VII. In quo proponitur quæ pars ossis humeri verè possit nomine tuberculi exterioris cōpellari. Et vtrū, exterius interiori sit grādus.

I A M

Ossis cordis vsum
Gal.

Vsum nostrum.

AM ergo ad.23. caput descendendū A
 est, vbi iure profectō inuehitur Ve
 salius in Galenum, quia internum
 humeri tuberculum, grandius ex-
 terno pronunciarit. Dedit illi colli-
 gendi ansam, Galenus ipse, lib. de ossi. cap. 16. de
 osse humeri sub his verbis agens. Pars autem infe-
 rior in tubercula desinit inæqualia, quorum ei quod
 extrinsecus situm est, radij capitulum annectitur, B
 cum eo verò quod est interiore in parte, nullum os
 prorsum committitur. Eamq; ob causam & si pau-
 lo est grandius, longe maius apparet quam os exte-
 rius. Ex ijs colligit Vesalius cōstare Galeni errorem:
 nāque inquit si ab externo tuberculo, extremū radij
 excavatū quo occultatur amoueris, interiori gran-
 dius esse, plane percipies. Ergo stat sentētia Andree
 aduersus Galenum, nempe tuberculum interius, ab C
 exteriori magnitudine superari. Quæ profecto ad-
 uersus me nunquam stabit: & si absolute pronuncie
 tuberculum interius, extimo longe maius esse. Nā-
 que partem illam ossis humeri rotundam quæ extre-
 mum radij excipit, non magis processui exteriori, as-
 cribendam censeo, quàm externum latus orbitæ ip-
 sius ossis humeri, quo cauitatem vlnæ interiorem
 subingreditur, tuberculo interiori: par enim pro-
 fecto

*Externum tur-
 berculum inter-
 iori grandius
 ex Ves.*

*Tuberculū hu-
 meri interius
 exteriori est
 maius.*

Dfecto vtriusque est ratio. Iam si hoc interiori tuberculo adscribis, exteriori maius id esse, planè constat. Si tamen quia cartilagine obducitur, & leuigatur, & quia illi altera parte suæ cavitatis vlna innitès mouetur, à tuberculo interiori amouendum ducis: vt quid non ab exteriori, partè qua excipitur radius pariter amouebis? Quod si feceris, exterius ab interiori multis modis superari, offendes. Hoc enim prolixius introrsum protuberat, illud parum extrorsum emergit. Sed age iam partes illas inferiores ossis humeri, quæ modo, colliculorum, aut superciliarum ritu, attolluntur: modo ad similitudinem vallium, cedentes depressæ sunt, sic doctrine gratia distinguo, vt alias dicas leues & cartilagine obductas, alias nimium asperas reperiri: hæc potissimùm tubercula hæc sunt, de quibus nobis modo sermo est. Illæ inter hæc tubercula continentur: & ossibus quibus cōnectuntur, ferè omni ex parte occultantur. Nec te remoretur, eminentiam humeri qua radius excipitur, quodammodo supra tuberculum exterius situari, quominus inter illam & tuberculum, differentiam ponas. Nam vt illa, propriam habet circumscriptionem, & cartilagine ad motum leuigatur, nihil prorsus in posteriora erecta, quòd in nulla cubiti extensione, radius posteriorem humeri sedè adeat: ita

& ad

& ad externū huiuslatus humerus protuberat monA
tis, rupifūe imaginem ostendens: ut frequētes mus-
culi ad nonnullos brachialis radij, & digitorū mo-
tus parati, ab illo oriantur.

CAP. VIII.

In quo digitorum ossium appendices extorsum
porrigi demonstratur: & opinio Vesalij circa
extensionem digitorum, refellitur.

Vprà etsi obiter, adnotauimus Vesa-
lium falso imposuisse, digitorum ossia ^B
penitus medullæ expertia, ex Galen.
sententia esse. Cū nūquā in cōtex-
tu græco, sed neque in aliqua latina translatione, par-
ticula illa, penitus, qua Gal. dogma falsum redditur;
reperiatur. Nunc reliquum est perquirere, an doctri-
næ Galeni. i. de vsupart. cap. 15. vbi exteriori parte,
ossium digitorum manus supercilia, insignius quā
interiori exporrigi, simpliciter pronunciat: acquies-
cendum sit: aut potius (Vesal. hoc. 17. cap. monēte) ^C
ab eo sit fugiēdum. Vt tamen huius paradoxo deci-
sionem exactius possis percipere, expediet diligentis-
simè caput hoc Vesalij, non semel aut bis perlegere
vt offendas (si modo possis) num alicubi, superciliū
proponat, exterius, interiori, aut par, aut breuius.
Videbis enim hominem hic, vbi eius maximæ sentē
tiam

Ossium digito-
rum manus ex-
torsum quā
interiorum an
insignius protu-
berant.

Dtiam desiderabamus, obmutescere, et alijs occupatū negotijs sermonē ad historias trāſſerre. Constat enī certò omnia digitorum ossium supercilia, parte exteriori magis quàm interiori exporrigi, et si nō omnibus hoc pari mensura contingat. Namq; secundij & tertij ordinis ossiū supercilia, prominētiora sunt, maximè in media parte, qua non solūm extrorsum, sed et sursum in medio, ad obtusioris conū similitudinē, protuberāt: si modo vtriusq; pollicis internodia (quibus crediderim delusum fuisse Andreā) parū hoc supercilio, aut eminere, aut in conū acui, non perfunctoriè expendas. Demū primæ aciei quatuor digitorum ossa, et si inferiori parte suorum appendicum quibus ossibus post brachialis dearticulantur, coronentur: & extima parte supercilia non ita prominentia, ac in lateribus, quibus aliorū digitorū ossa respiciunt, habeāt: maiora attamen & prominētiora, in extima parte illis sunt, quàm in intima. Ut enī extensio in his primis digitorum internodijs, reclinacionē ad latera superat, & vincitur applicatione, ita & supercilij pars exterior superatur à laterali, & interiorē lōge superat. Adde primū pollicis internodium, qua parte quinto brachialis ossi coniungitur, aliquantum extrorsum magis, quàm introrsum, supercilio prominere. Liceat ergo per Vesalium, cum

Supercilia omnia ossium digitorum, extrorsum quā introrsum magis exporrigi.

Pollicis internodium vltimum parum aut nihil supercilio extrorsum preminet.

Lateralibus in primis internodijs supercilia quā interioribus aut exterioribus prominentiora.

Vt quid sic habeat ossium digitorum supercilia.

Propter arguta supercilia, non quia capita ossium digitorum extrorsum non prominent, eorum ossa extrorsum non reflectuntur.

Impugnatur ratione Vesalii.

Galeno affirmare, exteriori parte ossium digitorum A supercilia, insignius quã interiori exporrigi. Quod profectò non sine altissima consideratione, factum à natura videtur. Si enim essent parua foris, vltra summam extensionem, reflecti articulos permitterent. Maiora verò si essent intus, eos liberè & plurimū A:cti prohiberent. Quare nocerent vtrinque, extensionis scilicet firmitudinem auferentia, & flexionis varietatem: quia verò e contrario facta sunt, B nullius quidem nocumenti, omnis autem commoditatis, motionibus digitorum sunt causæ. Accedit insuper, vt plus articuli plicentur, capita subiectorum ossium quibus articulantur, magis in interiora, quàm in exteriora ferri: vt enim in interiora, cartilagine leuigata feruntur capita, ita facillimè introrsum agitur suprapositum os, extrorsum autem maximè propter superciliij argutam eminentiam, C non nisi ad rectam lineam feruntur. Si enim quia in exteriori parte capita non prominent, extrorsum, supraposita secundæ & tertix aciei ossa non reflecterentur, vt Vesalius hoc capite docet, profectò tertium pollicis internodium, non nisi ad rectam lineam, vt aliorum ossium internodia, extenderetur: quando secundi cui innititur ossis subiecta capita, non magis extrorsum prominentia

D nentia sunt, quàm reliquorum primi & secundi ordinis, vt ipse Vesalius docet. At nimium vltra rectam lineam extrorsum agitur, ergo alia causa quàm capitulorum querenda est. Quid memorem, si hæc Vesalij opinio verum haberet, genu articulum, auulso adhuc osse (patellam dicunt) illi antestante, dumtaxat ad rectam lineam, ab angulari flexu erigendum? Quod tamen contra doctrinam E (prætereo experimentum & Galenum) ipsius Andree est, lib. i. cap. 32. Porrò nulla alia inueniri potest causa, motus huius terciij internodij pollicis ad exteriora, quàm breuitas, vt supra monuimus supercilij, ad cuius modum plurima digitorum internodia, illius nobilis Centurionis Genuensis, cuius Vesalius meminit, fabricata esse mihi persuasum habeo: vt & hîc in eximio & omnibus numeris absolutissimo viro Emmanuele à Costa, iuris Cæsarei, in hac nostra Academia professore primario, & Regio Senatore, facillimè extrorsum, ad modum Cymbæ digitos reflectente, est videre.

CAPVT. IX.

De vnguibus.

ETSI SUPRA capit. 30. de errore illo Galeni toties à Vesalio repetito, quo asserit

C ij

tibiam

tibiam non solum posse plicari & extendi, sed e- A
 tiam extrorsum & introrsum versus alterum crus
 moueri, non perfunctoriè agendum nobis fue-
 rat, consultò attamen ad secundi libri eiusdem Ve-
 salij cap. de musculis tibiam aut cubitum agenti-
 bus, reseruádum duximus: ne sermo, qui illic neces-
 sariò repetendus erat, chartam frustra obliteraret.
 At modo de vnguibus, in ijs maximè quibus Vesa-
 lius à Galeno dissentit. 34. hoc cap. agendū est. Dis- B
 cedit. n. consultò, à Galeni dogmatibus, dum vngues
 ex ossis, nerui, & cutis concretionem gigni, cum anti-
 quis opinatur. Tum etiam dum vngues, sensus om-
 nis expertes esse, affirmat. Colliget fortè cum anti-
 quis (quorū meminit Galen. 2. de administ. sect. vl-
 timo) vngues ex prædictis conflare, quia cute & ner-
 uo duriores sunt, osse verò molliores. Quasi verò si
 cartilaginem, ex osse & ligamēto, quia inter vtrum- C
 que mediam habeat consistentiam, aut ligamētum,
 ex neruo & cartilagine conflare dixeris, non perin-
 de aberres, ac dum affirmas, glaciem, quæ inter a-
 quā & lapidem mediam habet consistentiam, ex
 aqua & lapide fieri. Non exactè ergò colligitur ex
 prædictis vngues concreescere, quia inter illa me-
 diam habeāt consistentiam. Nec minus in vnguiū
 sensu videtur labi. Namque si radici vnguium,

*Vngues ex osse
 cute & neruo
 non conflantur.*

Vngues.

D vt ex anatome, & ex ipso Vesalio constat, nerui inferuntur, & illis supponuntur, vt quid sensu destituentur? dentes enim solidissima substantia constant, sentiunt attamen propter neruos. Ungues detibus molliores, cute & neruis suam compositionem (ex adduc Vesalij sententia) ingredientibus non sentient?

CAPIT. X.

In quo in nonnullis ad constructionem musculi pertinentibus, defenditur Gal.

E

Vm superioribus capitibus, ea que in offitium doctrina, minus recte à Vesalio tractata videbantur, proposuerimus: nunc ad musculorum (quorum ope motus voluntarij exercentur) historiam oratio conuertenda est: in non paucis enim huius doctrinae capitibus, manifestò videtur Vesalius dormitasse, nunc falsa docens, nunc Galenum, cum eius mentem non assequatur: incusans.

Musculi instrumenta sunt motus voluntarij.

F

In. 2. ergo cap. sui. 2. lib. taxat Gal. quòd lib. de motu mus. 1. c. 1. dùm de musculi compositione agit, docuerit: tendinem natura esse medium, inter ligamentum & neruum. Cùm nullum, inquit, in totius corporis mole musculum possis reperire, qui parem ligamenti et nerui portionem, sibi assumat: quinimò in plurimis musculis, neruus maximè superetur à liga-

Tendinem, medium inter ligamentum & neruum naturam, non habere, contendit Vesalio.

gamento, rationi consentaneum est, dogma falsum A
 proponi à Gal. Hoc comprobare nititur frequētissi-
 mis exemplis musculorū, quibus lōge maior portio
 ligamentorū quàm neruorū inseritur, & quod de-
 terrimū est, quorundā musculorū exemplo, quibus
 cū non desit ligamentū, deest omnino neruus. Attē-
 ditur enim inquit, quibusdā musculis neruus, nō mi-
 nus quā venæ & arteriæ: fibras aut musculi substā-
 tiam ingredientes, nullas impartitur: vt est videre in B
 musculo quadrato iuxta brachiale, agēte pronū ra-
 dium: & in musculis octo, mouentibus primas digi-
 torū quatuor manus acies: & in illis, qui ab iliū osse
 enati, in os fæmoris inseruntur: & in musculo (adijcit
 hunc. 3. cap. huius. 2. libri in initio) qui latum in ma-
 nu educit tēdinem. Ergo stat, vt ipse opinatur, sentē-
 tia, aduersus Galenum his vltimis exemplis corro-
 borata maximè. Reliqua quibus maiorem ligamēti C
 quàm nerui portionē in musculis inseri pponit, hīc
 nō inferēda duximus, quia planè, fatemur, nō paren-
 nerui & ligamenti portionē musculum subingredi:
 interm affirmantes, & si hoc fateamur, Vesaliū Ga-
 leni mentem minimè tenuisse. Namq; Galenus, dū
 tēdinē natura mediū, inter ligamētū, et neruū dicit,
 nō de mole corporis, sed de robore, mollitie, & duri-
 tie, & de sensu, agit. Tēdo enim neruo est durior &
 ligamēto

*Musculis ali-
 quibus nullus
 inseritur, ex
 Ves. neruus.*

*Quibus muscu-
 lis nerui non in-
 serantur.*

¶ *Explanatur
 Gal. mēs de me-
 dia tendinis na-
 tura.*

D ligamēto mollior: & participat sensu, magis profecto quā ligamentū, sed minus quā nēruus: ad hęc, mediū roboris & imbecillitatis obtinet, cōmunicat ergo vtrifq; ipsum cōponentibus substantijs, & easdē confusas resipit, non tamē exactè alterā, nec solā, nec impermixtā habet. Quòd autē hęc fuerit Galeni mēs, ex eius oratione luce clarius est videre, citato „ libro cap. 2. Quòd igitur (inquit) mista quædā natura „ **E** ra tendinū sit, ex ligamētis & nēruis, dictū quidem „ & hoc ante: sed cōsideratio eius omīssa est, nūc verò „ adiungetur. Tēdo tanto durior est nēruo, quanto ligamēto mollior. Quin & mole corporis talis, ut qui „ ex ambobus maximè factus sit, & ligamentum quidem omne insensibile, nēruus autem omnis sensu præditus. Tendo verò nec insensibilis, quia etiā nēruus est **F** particeps: nec ita sensibilis vt nēruus, nō enim nēruus „ est tantū. Quatenus igitur particeps est ligamēti naturæ, catenus hebetatur acrimonia sensus, quin etiā „ quia nascitur quidem tendo ex fine musculi: inseruntur autem in caput ipsius & nēruus, & ligamēta, deinde in totum musculum disperguntur: rationabile est ex ambobus tendinem esse factum. Vides constare Galeni mentem, & nihil de æqua ligamenti & nēruus portione agere: nam vbi inquit, quin & mole corporis talis, vt qui ex ambobus

In tendine quæ sint consideranda.

Gal. de tendino sententia.

*Tendo multis
modis superat
neruum, mole*

maximè factus sit, ibi molè tendinis contemplàdam **A**
cómendat, qua superat ligamentû vel neruû, muscu-
lum, à quo tendo oritur, ingredientem: nihil de equa
nerui & ligamenti infertione, proponés: vt ex eius
verbis eodem capite paulò infrà, est videre. Sic enim
habent. Quoniam verò rursus tendo nascitur, mul-
to maior neruo qui in musculum descendit, manife-
stum est quòd non solum ex neruo factus est, verum
etiam aliquid ex natura ligamentorum assumpsit:
nec sanè hoc modicum, multis enim locis sexcupla,
multis etiam decupla crassitudine, neruuni superat.
Ex his videre est Galenum suprà vt nos exposuimus
sensisse, hîc autem vbi de mole agit, imparè ligamē-
ti & nerui (non quòd supra parem arbitraretur in-
gredi) portionem musculû sibi ingredi, docere: eui-
demq; sibi ipsi maximè constare, non autè, vt impo-
nit Vesalius: sibi cōtradocere, autumás enim ex Ga-
leni sententia parem nerui & ligamenti portionem **C**
musculum subingredi, inconstantia hominè notat
dicés: Alibi tamen animaduertés nō parè nerui por-
tionem, ligamenti portioni in quibusdam musculis
misceri.

Adde q̄ ne possis quidè (præsertim si vt nobis,
angustum tibi contigerit ingenium) mente assequi,
qua ratione ductus Andreas, sic sententiã exposuerit

Galeni:

D Galeni: nam si ex eius vel Hippocratis vſitato loquē
 di modo, locus de quo nobis modò ſermo eſt, expo-
 nendus veniret, tunc profectò expēdendū erat, quid
 illi per naturam intelligerent, vt clariùs veritas ino-
 teſceret. Quando autem ipſe non profecutus eſt, nō
 abs re nos facturos arbitramur, ſi nonnullas naturæ
 ſignificationes Hippocrati & Galeno magis vſita-
E tas adſcripſerimus. Si aliqua fortè ex illis potuerit
 Veſalius deludi, inueſtigaturi. Primum ergo per na-
 turam intelligit Galenus, Deum, ſeu diuinam ratio-
 nem, vniuerſo orbi & eius partibus affuſam: frequē-
 ter enim opere de vſu partium dicitur, natura rerū
 parēs et opifex: natura nihil fruſtra facit, natura prof-
 picit ſecuritati, vtilitati, & pulchritudini partiū: na-
 turæ dexteritas, induſtria, ſagacitas, iuſtitia, prou-
F dentia, ſollicitudo. Rurſum, natura excrementis in-
 ſtrumenta inſtituit, et inſtrumētis facultates inſeruit:
 quibus incitata, quædam ad ſe trahunt, quædā alijs
 excrementa tranſmittunt, quædam propellunt. i. de
 tuend. valet. cap. 3.

Rurſum per naturam intelligunt formā corporis
 vt Hippocra. i. epid. com. i. §. 18. Maximè moriebā-
 tur quib⁹ natura vergebat ad phthiſim, ideſt, corpo-
 ris forma. ſ. peçt⁹ anguſtū, eſt enī vbi & hāc nomina-
 uit naturā Galenus. 2. nempe Aph. Sectione. §. 34.

Mox

*Natura quib⁹
 accipiatuſ mo-
 dus Hippo. &
 Galen.*

*Natura Deus
 ſeu diuina ras
 tio.*

*Natura, corpo-
 ris formam de
 notat.*

*Natura. i. etas
e prima i vte
ro cōformatio.* Mox natura est prima ætas, & prima in vtero con- **A**
formatio, vt si diceret natura crassus vel gracilis. 2.
aph. 44.

*Natura innas
tum calorē sus
binde signifi
cat.* Porro per naturam subinde intelligunt calorem
innatū, seu natiuum. §. 15. libri primi aphorismorū
& §. 22. lib. 5. nō enim aliud est natura animalū quā
hoc calidum innatum, maximè si opinionem Hipp.
expectes Galenus in com. §. 15. lib. 1. Aph. & 2. lib. de
facult. nat. cap. 1. quod semē prius erat, id cum pri- **B**
mum gignit & formatur animal, natura quædā fit:
idem. 2. lib. de caus. sympt. c. 1. per naturæ vocabu-
lum in hoc sermone intelligas velim, omnem, qua
regitur animal, facultatem, siue illa à voluntatis no-
stræ imperio prodeat, siue non, & lib. 4. de usu part.
Naturā vocat naturā nutritoriā, & animā nutrito-
riā eodē modo accipitur. 2. lib. aph. §. 4. & §. 17. eo-
dē prorsus modo passim dicitur à Gal. & Hipp na- **C**
turam morbos persanare, carnem producere, & vl-
cera cicatrice tegere. Porro significatum hoc tātam
habet affinitatem cum iam iam subiungendo: vt
præstare duxerim, aliud significatū prænotare, an-
tequam huic finē imponam, vt quī cōfundatur nō-
numquam, clarius possit innotescere.

*Natura protē
perie primarū
qualitatū pro
prie sumitur.* Sumitur ergo natura pro téperamēto in primis
quatuor qualitatibus, siue p̄ vniuersa substātia, ex illis
resultante,

Dresultate, dū temperamentū ex qualitatibus primis dixi, ex elementis intelligi velim. Cū enī ex calidi, frigidi, humidi & sicci, conflare corpora dicimus: de ijs, quæ summo gradu sic se habent, igne, aere, aqua & terra, intelligendum dicimus. Hoc igitur proprium & principalissimum naturæ significatum est, si Galeno credimus lib. 2. aph. com. §. 34. & quo vsus est Hippo. non solum prædicto. §. sed & lib. 3. aph. §. 2. & toto lib. de nat. hum. & Gal lib. 3. de temp. & secundum hoc significatum constat, consuetudinem dici acquisitivam naturam: vt lib. 3. de simpl. medicam facult. cap. 17. & consuetudinem singulorum corporum temperaturā ostendere. 8. lib. meth. med. c. vlti. quòd videtur desumptū ex Hipp. lib. 1. de rat. vict. in morb. acut. & lib. de alim. dum inuit naturæ omnium doceri nō possunt: & Gal. in principio lib. ad Glauc. communis & propria hominum natura medico noscenda est.

Sed huius significati ad præcedēs, vt suprà admonuimus, tāta est affinitas vt difficillime secernas quādo alterutrum sit accipiendum vt cap. 85. art. paru. inquit enī Gal. optima natura quantū appetit tantū cōcoquit, et aph. 51. 2. lib. omne nimiū naturæ inimicū. Deniq; naturā offendes essentiam morbi aliquādo denotare, vt. 3. meth.

Dicat

Dicat modo Vesalius vtrum horum velit natura significare dicente Gale. tendo medius natura est inter ligamentum & neruum. An aliud, si rectè expendas, quàm tendinem habere mediam substantiam quæ ex collatione resultat ligamenti ad neruum, aut in temperie quatuor qualitatuum quæ temperiem nerui & ligamēti resipit, quod planè est colligere ex Galeni discursu, dum in mollitie, & duritie (omitto sensum) robore et imbecillitate, asperitate & lænitate, quæ secundæ qualitates sunt, ex quibus primarum temperamentum venamur, tendinè medium esse inter ligamentū & neruū, docet.

CAPIT. XI.

Quo defensio constructionis musculi ad finem perducitur & proponuntur aliquot Ves. lapsus.

Vcusque Gal. ex sua ipsius doctrina de defensio petita est: sed claudicat altero pede si musculi sint quibus nullus inseratur neruus, vt affirmat Vesalius: namque si nullus inseritur neruus quî poterit tēdo natura esse medius inter ligamentum & neruum? Hoc profecto diu me suspensum habuit plus iusto Vesalio fidentem. Quousq; assidua & accuratissima corporū relectiōe (peperit enim nobis Andreæ nouū dogma)
diligen-

Diligentia) paulatim cæperit timor doctrinæ Gale-
 ni aboleri & fiducia Vesalij marcescere. Offendi
 enim nō semel aut bis, sed perpetuò, quadrato mus-
 culo, agenti pronū radium, neruum crassiusculum,
 à neruo ex quinto neruorū ingrediētium brachiū
 ramo (qui vlnę attensus, & inter muscolum secūdos
 digitorum quatuor articulos flectētem, & illum qui
 eorundem digitorum tertios articulos flectit per-
E reptans ad brachiale tendit, in nonnullis extremæ
 manus musculis & cuti nonnullorum digitorū ma-
 nus digerēdus) impartiri. Talis profectò quinti ner-
 uorum ramus, vbi medium vlnæ descendens emen-
 sus est, à parte sua superiori ramusculum germinat,
 in principio musculi quadrati apertissimè inseren-
 dum, inserendum inquam, non autem superficiei
 attēdendū, hic accuratè dissecanti sponte sese offert
 vt & neruus qui musculo lato suo tendine volę ma-
F nus cuti substrato, impartitur: quintus enim neruus
 illorum qui brachium ingrediuntur vbi descendēs,
 internum humeri tuberculum superauit, huic mus-
 culo (vt & omnibus ab interno humeri tubercu-
 lo) propagines disseminat. Porrò musculos omnes
 extreme manus quibus potius attendi quā inferi ner-
 uos Vesalius affirmat, si morosè dissecueris ī sui sub-
 stantiam propagines nerueas admittere planè per-
 cipies

*Quadrat⁹ mas-
 culus neruum
 habet. & vnde.*

*Musculo sub-
 strato volę ma-
 nus neruus in-
 seruitur.*

cipientes, ut & illos qui ab osse ilium enati in os fœmo- A
 ris inferuntur, ipsius fœmoris motus sunt authores.
 Huic nostræ sententiæ non solum anatomes ipsa
 fauet, sed & authoritas Vesal. anatomicorum co-
 ryp hæi subindè auxiliatur: tã enim sibi similis perpe-
 tuò est, qui Gale. non sibi constare passim affirmat,
 ut. 4. lib. cap. 14. agens de ramificatione. 3. & 5. ner-
 uorum ingredientium brachium sic habeat. Verũ „
 is musculus (agit de musculo quodam brachialis fle- B
 xus authore) etiã à quinto neruo surculũ subindè af- „
 ciscit, ut & omnes ab interno humeri tuberculo „
 pronati. Ex quorum classe præter nuper cõmemo- „
 ratum, is censetur qui tendine lato sũmæ manus in- „
 ternę cuti subnascitur. Hucusq; Ves. ex cuius sen- „
 tentia non solum nostra roboratur defensio, quando
 huic musculo neruum impartiri fatetur: quũ subin-
 dedicit de musculo brachialis intelligit, alijs namq; C
 perpetuò inseritur. Sed eius doctrinæ inconstantia
 apertissimè colligitur. 2. enim lib. cap. 3. constanter
 affirmat huic musculo qui lato suo tendine cuti vo-
 læ manus substrato, neruum non impartiri, sub his
 verbis: In alios neruos nullus, nec vena, nec arteria in „
 feritur, ex quorum classe musculus est, qui latum in „
 manu educit tendinem. Sed quid hoc solũ memoro? „
 nõne eodẽ lib. 4. cap. 16. quatuor fœmur mouëtibus
 musculis

Nervus inseri-
 tur musculo in
 manus vola læ
 tejcente.

D musculis (vti re uera habet) neruos impartiri narrat ab illis qui a spinali medulla per partē posteriorem ossis sacri emergūt, cū. 2. lib. cap. 2. ne omnibus quidē ijs attendi aut iuxta poni neruos affirmauerit. Ergo vel diligenter experiaris, vel diutiùs exercitato credas licet. Vt enim aliquid lucis huic disceptationi potuissemus adducere, præter varias & frequētissimas priuatas sectiones, quas passim amicorū grauis simorū causa, in curia Cæsaris Hispana moliebamur: **E** publicas quatuor, hoc negotiū interī agētes, habuimus, duas in fimię, totidē in hominis brachijs: ubi prædictis musculis neruos inseri planè fuit videre. Et si enī in illorū brachiorū sectione incessum omniū neruorū nō perquirebamus, sed tantū musculorū sectio exercebat, nerui his musculis insererētur nec ne, maximè omnibus curè erat. Adde Ves. disrupto neruo facilè potuisse deludi, nos minimè, quib⁹ vt & omnibus adstantibus præsentēs sese obtulere integri non semel nerui, maximè in musculo quadrato, & in illo qui lato tēdine sub est volæ manus cuti, vnā cū quatuor mouentiū fæmur dictos. Cōstat ergo ppter ea quòd musculi neruis destituātur, nō posse Gal. doctrinā infirmari, vt conatur Andreas. Quòd aut cōmixtio nerui & ligamēti infirmet, vt Ves. nititur pbare, quia singulis fibris musculi, in origine nerui nō cooriantur,

riantur, ridiculum est: quasi verò repugnet distincta **A** corpora quorū alterū altero magis in tenues ppagines sit dissectū, primū musculū subingredi, postea varijs dissecta modis cōmisceri, aut quasi necessarium esset dū dicimus neruum ligamēto committi, pares portiones vtriusq; poni. Nunc rationibus quas satis pfectò callidè retexere conatur, respondendum venit. Abnegat enim nerui & ligamenti mixtionem aliquam fieri vt in tendinem coalescant: primū quia **B** neruus ad tendinis principium non protrahitur, neque ligamento permiscetur: tum etiam quia tendo elixus non variat à ligamento, vt & neruus ligamento non proportionatur. Sed prima profectò nihil vrget. Nā etsi integer neruus, aut qui sensu exactè possit percipi, ad tendinis vsque principium nō perueniat, permiscetur attamen ante fibris ligamentosis, quæ à capite musculi incipiunt demitti per **C** corpus ipsius musculi, illisq; confusus sensui occultatur: vides enim neruum ingredi crassiorē, cuius quæ videntur ante tendinem intercessare fibræ lōgè minores sunt in vnum redactæ, quàm vt illi proportionentur: rationi igitur consentaneum apparet ligamento commixtam reliquam nerui portionem propter substantiæ similitudinem occultari. Sed neque verūm habet tendinem elixum nihil à ligamen

Dto variare elixo. Superatur enim duritia tendo à ligamento, vt quotidie poteris in mensa experiri, in hædi, aut agni, aut arietis, tédine & ligaméto, facta em collatione offendes tédinē magis esse fibrosum ligaméto, non solū ossa colliganti, sed musculum à quo tendo est ingredienti. Sed præstiterit musculum aliquem in exemplū adducere, in quo crudo exactius experiere, vt anterior flectentiū cubitum, in quo etsi

Tendo ligamēto magis fibrosus.

E nimis oscitanter expendas, videbis attamen tendinē ligamento magis fibrosum, & molliorē esse: & mollicie suis capitibus quæ exactè ligamentosa (etsi internū inferna parte oriatur carneum) sunt, cedere. Sed quid in hoc crudo musculo experiaris monco: quando frequentes humanos musculos, vt experiremur, elixari mandauimus: & id experiméto comprobatū semper offendimus. Vt subticeam tam parua

F esse nerui qui cū ligamento permiscetur, portionē, vt parum (at quòd sensum imutet tactus) ppter eius præsentiam, mollescat ligamentū. Quod facilè potuit Vesalium fallere. Rursum quòd non sit ita fibrosus tendo ac neruus est, quinimò magis naturā ligamenti resipiat, planè fatemur. Non poterat enim illius corporis, cuius maximā ad sui constructionē partem admittit, maximè modum substantiæ non retinere. Contra profectò futurum, si ex ligamento mi-

Tendo vt quid non ita vt neruus est fibrosus.

norem, ex neruo maiorem portionē ascisceret. Sed **A**
neque vt Vesalius assumptum anatomicorum con-
uincturus insurgit, quod sic habet: tendo sensu exa-

*Refellitur Vesa-
lij ratiocinium
quo vtitur ad-
uersus anatomi-
cos, de composi-
tione tendinis
ex sensu.*

to pollet, neruo igitur & ligamento constat: nos in-
surgeremus. Argumentatur ille à musculorum capi-
tibus, quibus & si non inseratur nerui, sensus attamē
vegetus adest, non minus quàm in tendinibus: maxi-
mè si ex carnea niuiū fuerint, & ligamentosa muscu-
lorū capita. Non enim profectò necessum est omni- **B**

*Musculi caput
nō à iuxta po-
sitis neruis vim
sentiendi mutu-
atur.*

bus partibus musculi neruos inferi, vt ōnes sentiant:
sed fat est in substātia musculi neruos cessare, ad vim
omnibus eius partibus cōmunicandā. Vnde sentit (si
rectè assequor) musculi caput non quidē ppter iuxta
positos neruos (vt iam iam pbatuiri sumus latius) sed
propter illorum neruorū, qui in suo musculo inserū-
tur, propagines. Non ergo (dicet lector diligēs) oportet
vt vegetè sentiret tendo, eius substantiam ner- **C**
uum subingredi, sed fat esset in musculi vêtre inter-

*Qui anatomis-
corum assump-
tū debuisse re-
felli.*

cessare. Fateor sic eos mea quidē sententia cōuincen-
dos. Sed hoc displicuit And. affirmat enim per trā-
sumptionē iuxta positos musculis, neruos facultatem
animale impartiri: non minus profectò, quàm venę,
& arteriæ, iuxta positis mēbris facultatem naturalē
& vitalem impartuntur. Hoc namq; vt suū de mus-
culorū, quibus nerui non inseruntur, dogma potuif-

set

A **D** set defendere, diligentissimè inducere conatur. Quod quâ falsum sit, mecū ipse exuto affectu expendas licet. Primū, quia si musculis sic nerui facultatem potuissent impartiri, nō periret musculi motus, amputato aut illaqueato suo neruo, aut quavis alia de causa facultatis trāsitu intercepto, si modò musculo integri alij nerui attenderentur. At contra contingit, videmus namque motum cessare: rationi igitur cōsentaneum apparet facultatem minimè hoc modo, nisi cessantibus neruis posse cōmunicari. Porro huius ratiocinij subsumptionem verum habere obseruabis exactè, si in canis viui brachio neruum denudaris, cuius seriem ad musculos quosdam pertinere cognoueris. Cuiusmodi erit ille qui brachium ingredientium in homine tertius est, ac secundū anteriorem cubiti articuli sedem in cubitum fertur: Aut si hunc **C** **F** nolis, adsit quintus illorum qui brachium ingredientur, qui secundum posteriorem interni humeri tuberculi sedem descendens, non minus in cubitū perreptat. Quòd si ne hic placuerit, præsto adest, qui quartus numeratur à Vesal. ac per posteriorem externi humeri tuberculi sedē deorsum dimittitur: cuius si propagines quas musculis digitos extendentibus mutuatur, præcideris, perīde ac si illas amputaueris, quas quintus nōnullis ex musculis digitos flectenti-

*Resellitur Ves.
assertio de modo
quo sensus et
motus impartitur
mēbris.*

*Ex viua anatome
constat, per
transumptionē
vim animalem
non cōmunicari.*

*Quibus maxime
neruis falsitas
dogmatis
Vesal. possit exami-
nari.*

bus imparitur, musculorum motus aboleri planè **A**
 percipies: etsi pluribus ex his musculis, neruorum
 trunci deorsum perreptates, attendatur: Et non abs
 re profectò propagines, non autem vt Vesal. confu-
 lit lib. 7. cap. 19. neruorum caudices amputandos,
 aut illaqueandos, monuimus: præciso enim caudice
 nimirum si omnium musculorum qui neruos ab il-
 lo suscipiunt, motus pereat: & sine hoc quidem fieret,
 (modò verum habeat Andr. assertio) si alterius cau- **B**
 dices nerui illis adponerentur musculis. Nunc cum
 præcisis ppaginibus, illæso manente caudice, qui su-
 binde ipsis musculis atteditur, musculorū actionē pe-
 rijsse intueamur: ecquū Ves. gratia, trāsfluere à iuxta
 positis neruis vim motricē opinabimur? Dein si ve-
 ra esset Ves. assertio, ossa pculdubio sentirēt: frequē-
 tissimis enim ossibus adponuntur nerui: subinde alio-
 rum cavitatibus, tanquā canaliculis occultati, cohi- **C**
 bētur, vt tertij neruorū cerebri paris ppagines, quæ
 mādibulę inferioris laterib⁹, dētibus et labro inferio-
 ri diuarcadæ, sese insinuant. At ossa sensu destitui tā
 certò cōstat, vt ne minima egeat ppbatione. Dū enim
 chirurgiā exercemus, in ossiū pfundis partibus abra-
 dētes nihil sentire laborātes (etsi aliud affirmet Auē-
 zoar lib. 1. tr. 10. ca. 19.) quotidie intuemur: et nō solū
 abradētes, sed dū cauteria admouēt, si modo nō sint
 tam

*Ossa sentirent
 si vis animalis
 trāsfluere.*

D tam lata, ut laterales & ambientes os sensiles partes possint contingere: aut si non ita diutius in morem cremantes, ut calor per ossis substantiam permeas, ambientes partes offendat, nihil egros sentire plane precipimus. Dentes autem & si ossei sint sentiunt utique, quia nervi intra eorundem cavitates cessant: non enim sat est nervum ossi iuxta poni, aut ossis cavitate permeante cohiberi, sed expedit intercessare: alioqui quid magis sentiret, quam vel calvaria, vel dorsi vertebrae: illa enim cerebrum, haec spinalem medullam continet. Sed quid in ossibus moror, ac non potius de ligamentis ago? quae & maxime sentire, & frequenter dolore affici comprehenderetur. Illis enim plurimi adponuntur nervi, nolim in exemplum adducere transversa ligamenta, quae in parte inferiori tibiae situantur, & non minus quae utriusque brachiali praesunt, & quae fibulam tibiae & unam radio committunt, musculos internos ab externis interdiuisura: & pluraque articulationum totius corporis membranacea ligamenta quibus frequentes nervorum caudices adponuntur, solum vertebrarum ligamenta membranacea quae, spinalem medullam iuxta positam, & numerosissimas nervorum exeuntium ab ea propagines attestas, aut iuxta positas habent, ad memoriam reuocabo. Nonne haec sensus prorsus expertia sunt? Sed quid multa,

Ligamenta sentiret si vis animalis ab adiacentibus nervis flueret.

Pleura & peritoneū nihil aliud quā lata quēdā, & am **A**
 plissima mēbranea ligamēta sunt. Illa à ligamētis mē
 braneis extrorsū ambiētibus vertebras thoracis, hoc
 à lumborū mēbraneis ligamentis exordiū trahit: &
 tñ alacri sensu pollēt, nō quidē quia ligamētoſe ſint,
 ſed quia præſentes frequentiffimos habēt in ſuā ſub-
 ſtantiā ceſſantes, neruos, quod profecto in ligamētis
 vnde principium mutuātur cōtingeret, ſi interceſſā
 tes non autem ſolū attenuos neruos haberēt: ab om- **B**
 nibus nāque dorſalis medullæ neruis, mox vt dorsū
 per peculiaria foramina emergentes ſuperāt, rami-
 ficationes diſſeminātur, quæ retrorſum inclinātes,
 latis vertebrarum ligamentis, quibus ſubinde iuxta
 ponūtur, ſeſum accōmodarēt. Ecqui obſecro ò An-
 dreā accōmodarēt, ſi vt affirmas, capita muſculorū
 prorsus ligamentosa vegetè ſentirēt, ſumpta à iuxta
 positis neruis facultate? Sed dicet Veſal. caput illius **C**
 muſculi cui infra ligamentosa originem inſertio
 nerui fiat, non poſſe ſentire propter propagines ner-
 ueas inſertas in muſculū, quia illę non ad caput aſcē-
 dunt. Cui reſpondemus, nō neceſſum eſſe nerui ſub-
 ſtantiā illuc uſq; peruenire quādo per muſculi cor-
 pus facilè ad uſq; caput affluet. Pleura enim aut cutis
 non ōnibus ſuis partibus neruos præſentes habet, om-
 nibus attamen exactè ſentit, affluēte per eius cor-
 pus

D pus ab intercessantibus nervis vi, in qua eo diutius cōservatur, & magis relucet (vt à cōstristatibus percipitur) quo nervi substatiæ maximè adsimilatur, vnde musculorum capita acutissimo sensu pollent. Sed dicet adhuc, futurum esse, si hoc verum haberet, vt membrana vertebrarū thoracis ligamenta (idem de lūborum ossis sacri ligamentis & peritonei subaudiri velim) sentirent, quando pleuræ ipsi, quæ ab ipsis

E xordiū mutuatur, continua sunt. Quod repugnat euidentiæ, & nostræ paulò suprà traditæ doctrinæ. Cui subiungemus, facultatem nō temerè, sed ad certam quandam distantiam impartiri, alioqui non dimida pars digiti mediij Pausaniæ Syro torpore fuisset correpta: ergo ab intercessantibus nervis, nō aut ab attēsis aut propinquis, facultas sensifica impartitur

3. de locis. Affo.
10.

Sed obijciat aliquis chrySTALLINū humorē cui nervus non cōtinuatur, facile (dū legibus naturæ animal gubernat) alterationib⁹ colorū imutari. Cui sic respōsū volum⁹, tunicā retinā quę nihil aliud est q̄ neru⁹ opticus dilatatus, terminari ad tunicā quæ palpebrarū pilis adsimilatur, hancq; rursū corpori chrySTALLINO inferi, & illi facultatē impartiri. Est hoc colligere ex Gal. 10. lib. de vsu part. cap. 2. vbi edocet & tunicā hanc palpebrarū cilijs similē inferi ad abitū humoris chrySTALLINI ad maximū eius circulū, & eius affectuū

Membrana nervos vestiētes ve sentiant fibras nervorum quos vestiunt succipiunt.

Vngues sentiūt.

Vnguibus et dē tibus pluribus in rebus similitudo.

certū posse esse cerebro nūtiū. Sed quid multa? ne **A**
 ipse quidē membranę quę nervos ābiunt, sentirent,
 ni ā nervo ad tenuē, ā tenui ad durā meningem fibrę
 impartirētur. Sed nec vngues (quos indubitāter sen-
 tire credimus) aliquem haberēt sensum nisi in radi-
 ce aliquot nervos susciperent. Nec memouet locus
 ille Galeni lib. art. par. cap. 9. vbi capillorū & vnguiū
 nullum docet esse regimen: namq; non de vnguiū ra-
 dice, sed de extremo locutū crediderī, quòd occale-
 scere maximè, & moderamine naturę destitui, sum- **B**
 mus rerū opifex decreuit, ne cōtinua attritione dolor
 subsequeretur: vti dentibus contingit, quibus cū vn-
 guibus frequentissimis in rebus maxima est similitu-
 do. In longitudinem namque vt vngues perpetuò
 crescunt dentes, vt & perpetuò ad similitudinem
 vnguium in latitudinem & profunditatem non di-
 stendantur. Rursum vti dentes radicibus, venas, &
 arterias, & nervos, habent: per totam suam substā- **C**
 tiam non dispersos, ita & vngues, nutriuntur namq;
 vera nutritione vngues. Nec obstat partes vnguium
 locū mutare, vt experimēto constat, quādo cicatri-
 ces radicū vnguiū cito in extremitate apparent: &
 membri quod vera alitur nutritione, partes nō mu-
 tantur, ex sententia Arist. li. 1. de gener. ani. cap. 5. nā
 contingit profectò vti in dentibus qui ex omnium

sente-

D sententia verè nutriuntur, & quorum partes mutāt locum: macula namq; quæ ad radicē modò apparet lōgo post tempore prope finem reperitur. Quòd autem non secundum omnes dimensiones vngues dilatentur, ratione angustiae originis contingit, vt sub ticeam dentes qui tantum in longitudinem ex- crescent. Quòd mortuo animali crescant vngues fabulosum est. Nam si prominentiores apparēt, hoc **E** exesa carne subiecta, & nimium assiccata contingit. Sed redeo iam vnde digressus sum, aliò enim quàm in animū induxerā, impetu sermonis sum deductus, plura de vnguibus quàm vt huic disceptationi essent ex usu, interserēs: quæ consultò supra cap. 9. etsi expressò de vnguibus instituebatur sermo, subticuerā.

Nunc quàm falsum sit placitum Andree, quo carnem in musculo præcipuum esse motus volūtarij organum affirmat, expendamus. At eius verba talia sunt. Est itaque musculus volūtarij motus instrumentum, vti oculus visus, & lingua gustus, ex ligamenti natura in fibras plures diuisa, & carne has continente firmateque fabricatum: venarum, arteriarum, & neruorum surculos in se interdū assumēs, ac neruorum beneficio animali spiritu nunquā, dum sanum est animal, destitutum. Atq; hanc carnem, præcipuū motus organum esse existimo, & nequaquā dum ta-

Dentium & si vere nutritur partes mutant locum.

Vngues nō crescunt mortuo animali.

Carnis in musculo nō est præcipuū motus volūtarij instrumentum.

xat fibrarum thorum & fulcimētum, perinde sanè **A**
 ac cerebri, cordis, iecoris, pulmonum, lienis, renum,
 & ventriculi propriam substātiā, primarium sua-
 rum functionum authorē esse suo loco dicemus: hu-
 cusq; Vesal. quem si nō exemplis carnis viscerū vte-
 retur, crederemus vtiq; carnē præcipuū esse organū
 motus voluntarij in musculo materialiter sensisse.
 Nunc cū his vtatur certū est falli: nāq; natura cō-
 paratū est, ut substantiarū proprietates, facultatum
 etiam sibi conueniētium proprietates secū habeant, **B**
 Gal. 7. de plac. Hip. & Plat. 5. si namq; præcipuū mo-
 tus voluntarij organum in musculo caro esset, vt in
 visceribus amputatis neruis motus non periret: vt
 enim prædictorū viscerū carnes à propria sua substā-
 tia & ad iustitiam temperie sua munia exercent: ita
 & musculorum caro motū obiret. Sed quid in aper-
 tissimè falso dogmate refutando diutius immorer,
 ac nō potius ad nōnulla quæ de cutis motu animad- **C**
 uertenda sunt, me cōfero? Aseuerat enī Vesal. 5. cap.
 huius. 2. lib. cutī quæ anteriore colli sedē lateraq; cō-
 plectitur motu volūtario agi, q̄ manifestissimè fal-
 sum esse in te modo poteris experiri: mouebis enī frō-
 tis, & nasi cutim maximè in parte superiori, īmotis
 manētibus ossibus subiectis: ceruicis autē, rigidis stā-
 tibus suis ossibus, ne tantillū quidē possis cōmouere.

*Cutis ceruicis ī
 mota ceruice nō
 mouetur.*

D CAP. XII.

De numero, & vsu Musculorum
mouentium palpebras.

Alpebram superioré motu voluntario agi, Galeno, et dexterrimis quibusque anatomicis concessum est. Quot attamé agatur musculus, hoc potest in dubiū verti. Gal. nanq; lib.

E 10. de vsu. part. cap. 9. duos ponit: quorū alter internum oculi angulum, alter auté externum occupat: interno claudi, externo adaperiri palpebram docet. Contra Vesal. in vsu opinatur: externo nāq; recludi, interno referari palpebram affirmat. Sed vterq; tum in vsu, tum musculorum numero, & origine mihi suspecti sunt. Primū non solū duo, sed tres sunt musculi: nāq; in canto oculi interiori ad latus nasi illi correspondens musculus adest, qui infra tarsum palpebræ inferioris cū oriatur, in latere interiori palpebræ superioris obscurè inseritur, & hic musculus est portio primi musculi quæ in figura Vesalij cap. 10. 2. lib. inter. b. & A. continetur. Secundus autem à parte interiori & superiori oculi, prope mediū superciliarum oritur, & ad medium palpebræ superioris cessat: & in figura Vesal. inter. C. & E. continetur. Tertius ab angulo exteriori oritur, & duplici extremo

Palpebræ mouentes musculi tres.

extremo cessat: altero ad medium palpebræ superio- **A**
 ris cum fine secūdi confundendo, altero ad medium
 palpebræ inferioris. Has esse musculorum origines,
 & hūc numerū, præter hoc quòd neruorū insertio, et
 fibrarū musculorū positio appositissimè cōmōstrat:
 colligitur facilè ex eorūdem vsu à nobis, vbi nōnulla
 Gal. & Ves. impugnaverim⁹ q̄ succinctissimè subiū-
 gēdo. Primū nāq; in vsu interioris (vt ipse uocat) labi-
 tur Gale. nam si eius fibrę superiores quæ principiū **B**
 constituūt nostri secundi muscoli, laborauerint: tā-
 tum abest vt recludant palpebram, vt potius aperi-
 ant. Si autem exterioris cāti muscoli fibræ tēdantur,
 potius recludent, quàm dilatabūt aut aperient. Cū
 nāque in oculi minori tanto musculus exordium su-
 mat, & cum dilatata palpebra superiori ipsius pars
 altera quæ huic palpebræ, seruit obliquum situm
 obtineat: retractis fibris ad rectā quo magis potest **C**
 figuram, cogit palpebram superiorē detrahi, infer-
 nā interim, altera sua parte quę illi inseritur, firmās.
 Vnde colliges malè Vesa. ortum huius muscoli à
 palpebra inferiori assignasse. Si enim ab eius parte
 media inciperet, & per minorem oculi angulum ad-
 vsque medium palpebræ superioris circumducere-
 tur: proculdubio actis ad originem fibris, non mi-
 nus palpebram inferiorem, quā superiore deprime-

ret:

Dret: quando inseritur in media tarfi cartilagine eiusdem palpebræ inferioris, quæ minoré respicit oculi angulū, par enim vtriusq; est ratio: nisi forté parum expendens aliquis, infernā palpebram posse quiescere, subscripta similitudine delusus, affirmet. Vti nāque dicet, funiculus per annulos meat, & remeat, immoto machinamēto cui ānuli sunt affixi: & retrahit corpus, cui continuatur & inseritur. Eodé certè modo musculus hīc, vtitur palpebra inferiori tanquā annulis, superioré aut trahit: quia illius inseritur cartilagineæ substantiæ. Quasi verò si funiculus annulis continuaretur, eosdem cū suo machinamento (modo suppeteret vis) non moueret: aut quasi inferiori musculus perinde ac superiori nō insereretur. Constat ergo ope musculi huius non solū palpebram superioré, sed & inferioré retrahendā, si illi à medio palpebræ inferioris, exordiū esset. Sed nec Ves. in angulo oculi interiori, poterit vnicum tantūmodò musculū, sed duos ponere. Portio enim illa musculi quā nos primum diximus esse musculum, si musculo Vesalij primo esset adscribenda, proculdubio, vel alterius originis, nempe superioris, motū impediret: vel ad contrariū palpebram moueret. Hæc enim à parte inferiori sursum ascendit, & in palpebram superioré (vti inuimus) cessat: illa à parte superiorideorsum demittitur.

demittitur. Vnde si vtraq; pariter laborauerit: palpebra superior, non magis deorsum, quàm sursum nutabit: aut prope medium, sursum ab origine superiori retrahetur, & prope angulum intimum deorsum reuelletur ab inferna origine. Quod quàm esset indecorum, & noxium, retorta palpebra satis cõmonstrat. Aut numerãdi ergo duo muscoli sunt: aut si vnus velis tantũmodo cum Vesal. et Gal. recensere, sic eius functio disparibus temporibus diuidenda esset: vt prout has vel illas fibras cõtraxerit, hũc vel illum motũ edat. Dũ namq; fibræ originis superne, inferioribus intercellantibus omnino à functione, laborauerint, aperitur palpebra: his tamen quiescẽtib; & inferioris originis fibris laborantibus, clauditur. Quod non sine altissima naturæ industria factũ est. Nam etsi palpebra sua grauitate, facillimè deorsum esset descensura, idq; ope illius muscoli, qui minorẽ oculi angulum occupat, facilè posse exequi videatur: hoc musculo eadem deprimitur, vt dũ validiùs inferiori cõniuet, & pars illa interior oculi maximè corrugatur: humiditas quæ in caruncula interiorem oculi angulum occupante imbibita est, exprimitur: deorsumq; per huic vsui destinatum foramen, ad nasum defluat. Vti namq; eius præsentia fruitur natura, ad oculi humectationẽ: ita si diutiùs

immo-

D immoretur, periculū imminet, cū perpetuò à cerebro (quantūcumq; egregiè valeat animal) instillet. vel enim quæ denuo affluit humiditas, in caruncula non ita facilè imbibita, musculos resolveret: vel iuxta posita ossa longiori cōmertio alteraret. Præuidit igitur huic incōmodo (vti diximus) natura, subinde cōniuētibus ad angulū interiorem palpebris, & arctantibus humentem illam carunculā, vt expræssus

E defluat succus, denuò affluentem imbibiturā. Atq; hi vsus, musculorum mouentium palpebram sunt. Tertius enim actus ad originem (quæ in angulo exteriori oculi est, quia illac nerui ingrediūtur) fibris, recludit oculum cuius functionem adauget primus: secundus autem, qui primus Vesalij & Galeni est, vt Vesa. egregiè opinatur, palpebram aperit.

F CAP. XIII. An senserit Gal. motum à neruis sine hoc quòd musculorum compositionem ingrediantur, posse effici: & nonnulla de lingua & eius motibus.

Instrumentū motus voluntarij musculum esse, tam est omnibus anatomicis receptum, vt veluti axioma sacrum & inuiolabile habeatur. Sed & non minus omnibus conceditur

vina

*Musculis à ner-
uis vis impartit-
ur motrix.*

*Pro instrumen-
torum varia di-
spositione va-
rie functiones
eduntur.*

vim musculo à nervis impartiri: nervosq; quantum **A**
cumque vim motoriam musculis mutuuntur, non
posse motum voluntariū per se exercere, ni muscoli
cōpositionē ingrediātur. Non enim alia est irradia-
tio aut alius spiritus, qui ad musculū mādatur, quàm
qui ad oculos aut aures, sed pro instrumenti differen-
tia, variè æduntur actiones: videt oculus, instrumen-
tum auditus audit, gustat lingua, cutis tactiles quali-
tates dijudicat, & musculus motum voluntariū exer- **B**
cet: non autem per se nervus. Tam est Galenum om-
nium bonorum auctori sacrum, oportere nervum, vt
motum exercent voluntarium, muscoli composi-
tionem subingredi, vt libro primo de musculo. motu,
vbi ex professo de muscoli compositione agit, indu-
striam naturæ cōmendat maximè, quæ ligamentū
nervo, & nervum ligamēto adposuit, & cōmiscuit, **C**
vt præter hoc quòd id roboris, quod ad motum ner-
uo denegabatur, ligamento: & id sensus & motus,
quo ligamentum destituebatur, nervi præsentia af-
cisceretur, ex ijs præcipuè mixtis præsentē carne &
alijs, quæ frequenter muscoli compositionem ingre-
diuntur, instrumentum voluntarij motus resulta-
ret. Vesal. attamen lib. 2. cap. 13. proponit Gal. lib. 4.
de adminif. sect. capit. 3. insinuasse labrorum motus
nervis mediantibus fieri, nulla, vti decebat, mus-
culo-

D culorum habita mentione: quasi verò Ganle. dum motus tam varios, ac à labris eduntur (namque deflectere ipsa possis, ac à situ suo auertere: contrahere, & distendere: stringere, & laxare: quocumq; edentium, vel bibentium, vel disserētium, vel aliam quādam functionē obeuntium, vsus vocauerit) à nervis fieri asserit, sine hoc quòd compositionem musculi ingrediantur, proponeret: ac non potius eodem met

E cap. musculos recenset, quibus hi inserantur nerui:

vt & cap. 2. eiusdem lib. 4. de adm. sect. & .11. lib. de *Vesalius in constructione lingua, de medicis benemeritis.*
vsu. par. cap. 16. Sed hoc condonandum est Andree,

tam profectò in linguæ fabrica, de omnium medicorum schola benemerito, vt encomijs perpetuis decantari, mea quidem sentētia, deberet. Sūma namq; diligentia, qua ad linguę, & suorum musculorū constructionem inuestigandā vsus est, non potest nisi ab

F exercitatissimis in anatome, expēdi. Quæ enī hodie de linguæ fabrica perfectè tradita extant, sibi potest assumere, & proprio quodam iure vendicare. Sed & nobis (ni fortè fallimur) in fabrica linguæ, non nihil debebit posteritas: quòd nolim equidem, oscitantia Andræ, argueret: sed potius nostrum indefessum laborem cōmendaret. Primum namq; musculorum par (quòd a basi ossis referentis imaginem .v. exordium sumit) non vt Vesalius docet, ad medium lon-

Primum musculorum par ad finē linguæ protrahitur.

E gitudinis

gitudinislinguę per partem inferiorem terminatur, **A**
 sed ad extremũ protęsum cessat. Supponũtur nam-
 que duo illi muscoli, toti linguę moli oculis con-
 spicua, vt primũ penis musculorum par peni (&
 si nõ ad finem vsq;) substernitur. Sed quid multa, per
 reptant substrati linguę, ad finem vsque, muscoli, de
 quibus nobis modò sermo est, tãquam si duo essent
 digiti, adinuicem adhærentes, sensim quo magis ad
 cuspidem linguę accedunt, gracilescetes: quibus **B**
 superest tota moles linguę, varijs modis illorũ ope,
 vt iam iam subiungemus, agitanda. Sed vt de ijs mo-
 tibus sermo facilius instituat, monendus est lector
 linguę molem que hiantibus ore sponte se se offert,
 nõ ita varijs fibris (quãtũ sensu possis assequi) impli-
 cari, ac Vesaliõ affirmat. Cõstruitur illa quidẽ varijs
 fibris, ppetuõ attamẽ sensu percipiũtur exactẽ adeõ
 vt nihil amplius desiderari possit (etsi hoc præterie- **C**
 rit Andreã) obliquę, quę omnes à lateribus linguę,
 ad medium ligamentum perreptare videntur: tam
 frequẽtes, vt nullas alias fibras intueri detur quocũq;
 enim modo incideris, rectã, obliquã aut transuersã,
 fibrę obliquę præsentissimę erunt: caudam piscis,
 aut alam, perbellẽ referẽtes. Vt namq; in piscis cau-
 da, aut ala, cartilagineę illę fibrę obliquę ostendun-
 tur, rectã mutuo adherentes, ita in lingua carneę re-
 præsentantur.

*Linguę moles
 quę fibris abũ-
 det varijs.*

*Fibrę obliquę
 potissimam in
 linguę mole
 conspicuę.*

D præsentantur. Quòd facile (si modò veritatis amator sis) in arietis aut agni lingua, confestim experieris. Rursum hæ fibræ etsi obliquæ sint, à parte atticæ postica ad anticam, & à latere linguæ introrsum inclinantes incedunt. Ergo sic fabrica corporis linguæ constituta, & ad memoriã reducto nono musculo, linguam mouentiũ: qui à parte interiori mandibulæ inferioris, quæ mæto opponitur, exordiũ sumit,

E & linguæ radici inseritur: expendendũ est, quĩ tam varijs extremũ linguæ (namq; de radice & parte illi propinqua cõstat clarius) agatur motibus: nẽpe sursum, deorsum, & ad latera. Mox quĩ egeratur, attenuata & latissima, & crassior reddita in se cõtrahat: deniq;, quĩ tãquam ad circulum ad uncã cuspidẽ linguæ efficiamus, aut lateribus sursum ascédẽtib; canalem, cõstituamus manifestissimũ. Vtq; possimus

F clarius satisfacere, suscipienda venit doctrina anatomicorum vulgatissima, nempe vnum & eundem musculum varijs fibris, varios posse exercere motus: prout namq; has vel illas fibras musculus contraxerit, hunc vel illum edit motum: maximè si per naturam articulationis mæbri mouẽdi licuerit. Musculus primũ mouentium digitos manus, vbi omnibus suis fibris laborauerit, omnia pariter quatuor digitorũ secũda internodia mouebit, nõ minus

Musculus varijs fibris varios edit motus.

E ij quã

quàm secundus tertius: si attamè pars lateralis exterior **A**
 primi, laborauerit, alijs quiescētibus suis partibus, se-
 cundùm indicis internodium tantummodò agetur.
 Iam cum hoc verū habeat, vti re vera habet, indu-
 bitanter linguæ moles, quæ nimium est spongiosa
 & flaccida, ad motum subiacentiū musculorū mo-
 uebitur. Nūc rectà ad radicem retrahetur, illis nimi-
 rum contractis, nūc sursum, nūc deorsum, dextror-
 sum aut sinistrorsum subinde, prout has vel illas fi- **B**
 bras contraxerit: & non solūm hoc modo, sed tan-
 tum, subiectorum horum musculorū, dum vsus ex-
 poscit, superficiales fibræ contrahuntur: vt linguæ
 mucro quàm maximè inuertatur, & aduncus fiat,
 sursum ad palatū, deorsum ad incisiorum dentiū
 radices, nec non ad latera. Quibus musculorum
 motibus non dubitamus varias corporis linguæ fi-
 bras auxiliari. Potest hoc facile ab ijs musculis exe- **C**
 qui, quorum functionem, corpus linguæ flaccidum,
 spongiosum & leue, minimè remoratur. Quòd autè
 egeratur lingua, non transuersæ fibræ in causa sunt,
 vt Ves. opinatur, sed nonus musculus, qui tensus ad
 originem retrahit vsque ad anteriores dentes, me-
 dium linguæ cui incipit inferi: & sic extra os emer-
 gere cogit, nunc magis, nunc minus, pro maiori aut
 minori tensione, quando eius insertio adusquè ra-
 dicem

*Quibus extre-
 mi linguæ in-
 strumentis
 variè mouea-
 tur.*

D dicē linguæ protrahitur, experiaris licet modò hoc in tua ipsius lingua, admouens digitum indicem alterius manus, & contrectans molem carneam quæ subtus linguam, ad radicem dentium incisiorum residet. Nōne si linguam conaris extrahere, moles hæc carnea quæ principium noni musculi est, digitū propellit, præ abbreviatione distensa? nūc magis aut minus, prout linguā extrahere coneris. Immo ta

E men hac mole, nusquam vel tantillum linguam extraxeris, etsi varijs aggressus fueris modis. Quæ mōstra, de linguę extractione, pepererint medici, eorū cōmentaria cōmostrāt: sed hominis qui sua dogmata legis loco perpetuo promulganda curauit, absolute de vnaquaque re pronunciatis (fernelij dixerim) inuentum non memorem? qui nonum hunc musculum. à basi ossis referentis v. educit, & retrahendi linguam ad radicem, & eandem egerendi ei facultatē, vt calumnias effugeret, peculiariter inter omnes musculos, tanquā si Deus aliquis esset impartitur? Quæ assertio tam aperte falsa est, vt non refutanda sit: nāquū hoc musculo lingua facile egeratur, ad mediū vsque suę longitudinis, vt primi paris motu retrahitur ad originem: ecquū priuatas huic musculo contrarias functiones ijsdem fibris confingemus? Nāq; & si varijs & contrarijs fibris, varios & cōtrarios mo

Varie de lingua extractione medicorum sententia.

tus musculus obire possit, earundem fibrarum munere, simplicissimos & sibi similes perpetuò motus edit: nisi fortè à contra posito musculo impediatur, vt in labrorum musculis, & brachialis contingit. Illorū enim dū alter agit (qui à latere dextro mādibulæ inferioris exempli gratia oritur) labrum mouet, alteri⁹ lateris musculo intercessante, obliquè. Quòd si alter pariter laborauerit, rectà mouetur labrum ex duobus motibus obliquis recto resultate: ergò earū-
 B
 de fibrarum ope non posse motus contrarios musculum efficere, medicis celebratissimum & indubitatum habetur. Quod expendendum erat Andreae, dum transuersarum fibrarum ope (illarum inquàm quæ in linguæ mole sunt) linguam in se contrahi & incrassari, & rursus egeri ac tenuari falsò pronunciat. Cū enim vsus exposcat, vt acuta egeratur lingua, tūc fibras transuersas, etsi obscurissimè reperiā-
 C
 tur: linguam arctare et attenuare credimus. Cum autem lingua angustior redditur & profundior (hoc enim voluisse insinuare Vesalium crediderim, cū linguam in se contrahi, & incrassari dicit) non transuersis, sed obliquis fibris peragitur: impossibile enim esset transuersarum ope & incrassari in cōtractione, & in extractiōe attenuari: nisi fortè (quod minimè crediderim) per attenuationem angustatione